

Slivniški pogledi

| julij–avgust 2020 | letnik 7 | številka 65 |

OBČINA
CERKNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osrednek | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772386 011900 6

3 Uvodnik

4 Intervju

Marija Devinar

7 Izpostavljam

8 Iz občinske hiše

10 Aktualno

13 Gospodarstvo

18 Utrip

19 Ljudje med nami

Rok Premrov

20 Dogaja se

22 Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz

Jeršiče

24 Kultura in kulturniki

27 Mladi mladim

28 Obveščamo

30 Zdravje v občini

32 Iz zgodovine

34 Ideja za izlet

36 Notranjski regijski park

38 Razgibajmo možgane

40 Napovednik

Notranjska

Google Play

App Store

Slivniški pogledi – glasilo Občine Cerknica

Izdaja: Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica.

Fotografija na naslovnici: poletni večer, Ljubo Vukelič

Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerknica.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerknica. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerknica in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Miha Jernejčič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4.050 izvodov

ISSN: 2386-0197

© **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerknica

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

Prenos iz

App Store

NAVOLIJOV

Google Play

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerknica in bodi obveščen o dogajanjih!

Zaslužene počitnice – doma?

📷 Ljubo Vukelič

Ko sem začela razmišljati, kaj bi zapisala v svojem prvem uvodniku v letu 2020, sem najprej globoko vdihnila. Naj ignoriram vse, kar se letos dogaja? Ne morem. To je namreč zagotovo leto, ki bo močno zaznamovalo naša življenja in pristalo v zgodovinskih učbenikih. Na eni strani vsak dan dnevna doza nestrpnosti in na drugi veliko

optimizma, solidarnosti in razumevanja.

Večina vseh, ki imamo šoloobvezne otroke, se je srečala s popolnoma novo »službo«. Prepričana sem, da vas je veliko slišalo to, kar sem slišala jaz: »Mami, ti pa res nisi za učiteljico!« In veste kaj – res nisem! Ravno zato se vedno trudim, da ne pametujem, kako bi moral nekdo opravljati svoje delo. Je bilo pa tega pametovanja v zadnjih mesecih čisto preveč. Kot tudi nestrpnega, nastrojenega govora in blatenja vse na povprek. Mnogi so čez noč postali epidemiologi, politiki, zdravniki, učitelji in enciklopedije na dveh nogah. A resnica je, da smo se znašli v neki povsem novi resničnosti in nikomur ni bilo lahko.

Tudi učitelji so začeli uporabljati različne kanale, da bi otroci ostali povezani – eni uspešneje od drugih, a prepričana sem, da so vsi imeli le dober namen. Mnogi starši so ostali doma na čakanju, spet drugi so bili v prvi bojni vrsti in se trudili, da bi novo epidemijo čim bolj držali pod nadzorom, spet tretji smo imeli to srečo, da smo ostali doma in službene dolžnosti sicer normalno opravljali. Otroci so šolsko leto zaključili in seveda si ne zatiskam oči, da so vsi imeli enake možnosti in enako podporo. Imam občutek, da si nihče od njih ni zares želel zaključka, absolutno preveč so bili prikrajšani za druženje s prijatelji. Začetek novega šolskega leta jeseni pa je verjetno tudi negotov in realno je pričakovati, da bo vsaj delno šolanje spet potekalo na daljavo.

V novi številki Slivniških pogledov pišem o turizmu. Turizem je zagotovo gospodarska panoga, ki bo posledice novega virusa čutila še dolgo, morda celo predolgo. Večina turističnih kapacitet v Sloveniji je bila od razglasitve epidemije v mesecu marcu zaprta. V primerjavi z letom 2019 je bil od 9. do 15. marca 2020 zabeležen kar 68-odstotni upad zasedenosti turističnih kapacitet. Za mnoge edini vir prihodka je tako čez noč popolnoma ugasnil, pomoč pa je prišla šele nekaj mesecev pozneje v obliki t. i. turističnih bonov. Država je temu namenila dobrih 350 milijonov evrov, polnoletna oseba s stalnim prebivališčem v Sloveniji prejme 200 evrov, mladoletna oseba pa 50 evrov. Pomoč pa ne bo dosegla vseh. Bone lahko državljani unovčimo samo pri tistih subjektih, ki so bili na točno določen dan, to je 13. marca 2020, vpisani v register nastanitvenih objektov. Gostinci, muzeji, upravniki naravnih znamenitosti in drugih turističnih produktov so iz paketa izvzeti, zakonodajalec pa le upa, da bodo turistični boni za nočitve vzbudili tudi druge veje turistične dejavnosti. Bi bil zakon lahko napisan drugače? Seveda, a razumeti je treba, da enoznačne rešitve za vse preprosto ni in je tudi ne bo.

Pri nas doma smo se letos že na začetku leta odločili, da bomo osvojili najmanj 20 slovenskih vrhov. Takrat še nismo vedeli, da nas čaka epidemija, a smo do zdaj še vsako nedeljo od januarja naprej, če je le vreme dopuščalo, splezali na en hrib z našega seznama. V času karantene smo hodili le po Menišiji in vedno znova sem si rekla, kako je pri nas lepo; to je res dežela tisočerih zvezdic. A lepo je tudi drugje po Sloveniji – spokojna narava, čudoviti razgledi in se mi zdi, da sploh v hribih, prijazni ljudje.

Stopili smo v poletje, ki verjetno ne bo čisto takšno, kot smo ga bili vajeni. Morda se bomo previdneje objeli in morda vseh načrtov, ki smo jih imeli, ne bo mogoče izpolniti. Vseeno pa si želim, da ohranimo razumevanje, zaupanje in solidarnost. Želim nam, da se ne izgubimo v poplavi novic z ene in druge strani in da verjamemo, da po vsakem dežju res posije sonce.

Sabina Popek Simšič

Marija Devinar

Letnik 1929. »Mima,« se predstavi bistra gospa in šegave iskrice ji zaplešejo v očeh. Rojena na Kruščem, Zalarjeva, po domače Stričeva. Živi na Rakeku.

Na Rakek ste se poročili?

Poročila sem se še doma, 48. leta. Na Rakek sem prišla z možem, dve leti kasneje. Bil je iz Goriških brd. Policaj, iz policije je kmalu izstopil. Tukaj je dobil stanovanje, pa sva šla skupaj doli.

Česa se najbolj spomnite s Krušč?

Kako sem morala zmeraj nositi malice pri Možakovih, ko so imeli delavce in okoli kosili, grabili. Njihova hčerka Marica, ki je zdaj v domu, pa jaz sva morali tisti jerbas vlačiti.

Možakovi so bili najbolj premožni v vasi?

Oni so imeli gostilno, trgovino z lesom in na drobno. Samo pred vojno, ne vem, kaj je gospodar delal, je bilo malo manj kot prodano.

Tri hiše so bile na Kruščem; še Bombačeva.

Tam je bila Možakova sestra poročena. Poročila se je sicer na Rakek, k Bombaču, Lokcu, pa so prišli sem. Moj sorodnik jim je prodal hišo in šel na Koroško. Njihov sin Andrej je potem ostal tukaj, oni pa so se preselili nazaj na Rakek. Tudi oni so imeli nekaj časa trgovino, pa ni šlo.

Je šla res skozi Krušče glavna cesta?

Šla je čez Krušče, naprej čez Gošiče, tam je križišče za Miklovo goro pa za Topol. To je bilo še pred vojno. Spomnim se ljudi, ki so se vozili z vozovi, vozički.

Pa furmanov?

Ne, furmanov se ne spomnim. Ko sem bila že večja, so vozili po spodnji cesti. Na Rakeku je bila pri rampah gostilna, tam, kjer je zdaj, naprej pa skladišče. Vozači so šli vedno v gostilno.

Rekli ste, da ste imeli v vasi trgovino.

Smo jo imeli, ja. Koliko smo jo pa rabili? Nič skoraj. Za kakšno olje, nalili so nam ga v kozarčke ali pa v majhne stekleničke, kakšen sladkor smo kdaj

Brez Krušč ne gre, a gospa pravi, da ima tudi na Rakeku domovinsko pravico.

kupili. Drugače pa – kruh smo pekli doma, zmeraj. Moko smo doma mleli. Več kmetov je imelo mlin pod Ponikvami. Žito smo imeli svoje, samo koruze nismo pridelali, smo jo kupovali. Proseno kašo smo doma phali ...

» Ko smo šli ven vsi skupaj, je naša mama rekla, da se je oblak utrgal.«

Prav doma?

Doma, doma. Smo imeli stopo, na nogo smo phali.

Kaša je bila za večerjo ali zajtrk?

Za večerjo je bila kaša ali pa žganci, tudi močnik je bil ali pa krompir v oblicah in kislom mleko, pa kar je od opoldne ostalo – kakšna koleraba, zelje, repa, ješprenj.

Verjetno vas ne morem vprašati, kaj ste v prostem času delali na Kruščem?

Nisem imela nič prostega časa. Enajst let sem bila stara, ko je bil najmlajši

brat rojen. Ta, ki je zdaj doma, in sem ga dobila v oskrbo. Ko smo šli v šolo, je bilo treba prej vstati in za prašiče napleti slak, pesno perje obrati ... Popoldne sem morala krop pristaviti, da je mama hitro skuhalo kosilo. Nič ni bila doma. Zjutraj je šla na njivo, opoldne prišla, da je skuhalo, pa je šla. Zdaj je vse naledinjeno, prej je bilo pa vse obdelano, vsak košček. Tudi ajdo smo imeli. Kaj je bila lepa, ko je cvetela! Tudi mleli smo jo. Kadar smo hoteli pa boljšo moko, smo jo nesli v mlin, tam, kjer so lahko že na belo mleli. Naš mlin je bil za črno moko pa koruzno. Koruznega smo veliko prejeli in krompirja, kaj pa drugega.

Kdo vam je pa mlel?

Stari oče. Stari oče so zmeraj nesli v mlin. Če so koruzo nesli v mlin, so nam spekli koruzno pogačo.

Kakšna je bila?

Oni so moko deli v posodo, šli v potok, zmešali, da je bilo kot žganci. Potem so pa tam zakurili, fino pomeli ognjišče in

so dali testo v eno plehnato posodo, pokrili in dali oglje čez. Je ni bilo stvari, ki bi bila boljša! Domov so prinesli še toplo, mama je pa mleka dala zraven, pa smo se najedli.

Kaj dobrega je pa za praznike prišlo na mizo?

Oh, ja. Bolj malo smo vedeli za praznike. Velika noč, božič, novo leto, to ja. Takrat je mama spekla potico. Moko smo dali v mlin zmleti na belo. Mleko smo imeli doma, jajca tudi, če so kure nesle. Saj veste, kakšne potice so bile včasih. Malo so dali smetane, pa rozine potresli. To je bilo vse, kar je bilo. Potica je bila tudi z makunc. Makunce smo otroci nabrali, posušili so jih na peči, zmleti in iz tega naredili filo. Makunčna potica je bila dobra, še boljša je bila pa iz suhih hrušk.

Ste imeli svoje sadje?

Prec ne, ker naš stari ata niso bili za sadje saditi. Moj ata ga je nasadil, smo imeli potem dosti sadja. Ata se je priženil. Od Pirmanov je bil doma, od Ta Srednjih.

Kam pa ste hodili v šolo?

Še pred vojno smo hodili v Cajnarje, v Betačevo hišo. Tam sta bila dva razreda – prvi pa drugi skupaj, tretji pa četrti pa skupaj, eni dopoldne, drugi popoldne. Ko so prišli Italijani, so požgali ves šolski material, potem smo po morali hoditi k Svetemu Vidu. Do konca vojne. Potem smo bili že prestari za šolo. Naprej nisem mogla iti. Sestra se je šla učiti za trgovko, kar tako, je kar ušla v Logatec, leto starejši brat Jože se je tudi šel učiti za trgovca, brat Vandek je bil še v vojski. Edina sem bila pri hiši, ko je bilo kaj za narediti. Šest otrok nas je bilo, jaz sem bila tretja po redu, ta starji hči. Smo bile kar velike družine. Pri Možaku je bilo deset, pri nas šest, pri Bombaču pa enajst otrok. Ko smo šli ven vsi skupaj, je naša mama rekla, da se je oblak utrgal.

Ste se pozimi otroci smučali?

Samo fantje. So pobrali kar vse pasove pa krivili tiste smučiče. Takrat ni bilo tako, da bi punce to delale. Ločilo se je, kaj se spodobi za punce, kaj ne.

Žvižgati niste smele.

Niti na pamet ti ni prišlo. Smo pa dosti prepevali. Pri Možaku so imeli pred hišo

dva kostanja, vmes je bila cementna miza. Tam so sedeli: moj oče, Možakov oče, mama naša, mama Možakova, Žagarjeva, Bombač. Res so lepo peli. Potem so pa prišli še možakarji z Milave, s Kremence. Zabavno je bilo na Kruščem, zdaj je pa taka puščoba, da je groza. Prav lepo nam je bilo. Saj zdaj mi ni nič hudega, samo ko si star, si star.

» ... so šli po trikrat
okoli ene smrekice,
če je bodo posekali.«

Kaj ste pa pozimi delali, razen zobotrebcev?

Veste, kaj je bilo treba? Vse nogavice poštopati. Pošile smo, kar je bilo za pošiti. Predli smo tudi. Gradaše smo imeli, je bilo treba volno zgradašiti prej. Nogavice smo štrikali, rokavice. Ene tri jance smo imeli, nič več. Toliko, da je bilo za volno. Pri nas ni bila velika kmetija. Dve kravi smo imeli, dva prašiča. Po vojni smo dobili še vojaška konja, prej nismo imeli vprežne živine.

Prej so vam drugi zorali?

Če nam je kdo pripeljal seno, če je prišel zorat, je bilo treba vse odslužiti. Moj ata je bil in krovec in čevljar in zidar in tišler. Vse smo imeli doma. Pozimi se je pa delalo košare, ročaje za vile, grablje. To se je vse pozimi naredilo, da se je spomladi začelo delati. Stari oče so nam čevlje popravljali, potem se je pa še ata čevlje navadil delati.

Koliko čevljev ste pa otroci sploh imeli?

Če bi imel vsak svoje, bi še šlo! Pred vojno je bilo tako, da smo dopoldne šli eni v šolo, popoldne pa drugi, pa smo zamenjali čevlje. Prej zaslužka tam gori ni bilo. Še tisti kmetje, ki so imeli velike kmetije, niso imeli denarja. Če je imel kdo kaj v gozdu, da je posekal. Spomnim se soseda Reparjevega, so šli po trikrat okoli ene smrekice, če jo bodo posekali. Ni bilo kot zdaj, šparali so. Za vsako reč se je vedelo, kam bo šel denar, in vsak je vse obdelal. Ni bilo vse zaledinjeno tako kot zdaj. Pravijo, da se ne spleča, da se vse kupi. Ja, saj se res, samo če je denar. Tudi če je domače, je vse drugače. Naš ata je še vodo do hiše sam napeljal. Pred hišo smo imeli korito za napajanje živine, posebej pa se je zbirala voda, da smo jo jemali. Krasna voda je bila. Včasih so bili tudi ob glavni cesti studenčki. Če si bil žejen, si pokleknil pa pil iz studenčka. Pa jo zdaj pij! Tiste studenčke so kar uničili, ko so delali cesto. Je pa vode okoli naših vasi, kolikor hočeš.

Ste pozimi tudi kaj vasovali?

O, pa ne samo pozimi, tudi poleti, pa smo bili zmatrani kot konjički. Namesto da bi šli domov spat, smo šli pet podoknice. Prismojeni smo bili. Ampak je bilo lušno. Drugače smo se družili, kot se zdaj družijo mladina. Ne glede na to, od kod je kdo bil, kaj je bil, kdo je bil, smo šli skupaj. Prijatelji smo bili. No, še ko smo krave pasli, smo se pa zmerjali. Še zmeraj so se, pa smo se

Marija Devinar se vsak dan, če je le lepo vreme, odpravi ven.

Pri gospe Devinar je vse kot iz škatljice, tudi rože.

tudi mi. Pa tudi bežali smo. Mi smo bili majhni, Ponikovci so bili pa že odrasli fantje. Lasali smo se kar naprej.

Se spomnite kakšnih zbadljivk?

Peli smo: »Kremenca, Milava, Ponikve tam zad', Hrblanava žaga, je Krušec možak.« Ali pa govorili: »Ne hodi na Kremenco, prid rajš' damu, boš prišel s praznimi rokami damu.« Samo niso bili taki tam, Rotava mama je bila zelo dobra. Zmeraj smo rekli: »Ne hodite na Milavo, na Milavi so z mačkami orali.« Je šlo še naprej, samo se ne spomnim. Berač Nace je hodil okoli, s prsti igral na vrata pa pel: »Milava je prav lepo mest', not se pride kar po cest'. Not' so pa živalce tri, njihove priimke se glasi: prva je Krtiček, druga je Konjiček, tretja je pa Škrat, ki je obema brat.« Upam, da nisem koga ujezila.

» Ko sem hodila k Dani pet, je bila tako prijetna družba.«

Prej ste rekli, da ste peli; tudi starši.

Moja ata in mama sta bila dolgo cerkvena pevca pri Svetem Vidu, tudi po vojni smo imeli gori krasen pevski zbor. Enih 36 pevcev je bilo. Nas je pred vojno učila Alenka Kačičeva, po poli sestra Mile Kačičeve. Na Kruščem pri Možaku je stanovala, tudi na hrani je bila tam. Zelo dobra učiteljica je bila. Ko smo peli, je šla ven, zaprla vrata in poslušala. Pa je prišla nazaj: »Eden je

foušral!« Ko je šla, je Roman Gorjan učil, ki je bil potlej na Uncu. Tudi pri Možaku je bila nekaj časa šola.

Žegnanje pri svetem Juriju ste kaj praznovali?

Pri nas je bilo žegnanje večji praznik kot velika noč. Pri cerkvi so bile stojnice, vse sorte srčkov in bonbonov si lahko tam kupil. Polno ljudi je bilo, še v cerkev niso mogli. Tam je bila mežnarija, moja teta je živela tam. Potem niso hoteli popraviti štirne, iz Stopnaka od Zalarja je nosila gori vodo. Je pa rekla: »Zdaj je pa konec,« in so šli. Tista hišica je potem razpadla. Lušna je bila, na drugi strani je bila pa kašča, za bero. Sam tisto je bilo kot kapljica vode. Šest otrok je imela. Svojo bero je dobil župnik, cerkovnik pa svojo. Če kdo ni imel žita, je moral dati denar. Vsi farani, ki so bili pod to cerkvijo, so plačevali in dajali žito. Tako je bilo pred vojno. Teta je morala biti zraven, tudi če je bil pogreb ali pa poroka. Ko je šla, je bila gori ena iz Otonice, mož je bil pa čevljar. Mlada je bila, nič ni vedela, kaj je treba. Pa so prinesli gori mrliča in ji rekli, naj gre po stol za trugo. »Ne tega,« je rekel župnik, ko je prišla z navadnim stolom, »stol za trugo.« »Takah pa ni pri nas,« je rekla. Takrat ni bilo te poti do cerkve, kot je zdaj. Drugod je šla. Težko je bilo po strmi poti mrliča nositi. Globoka pot smo rekli.

Ste kdaj slišali, zakaj se vas imenuje Krušče?

Ker smo imeli dosti hrušk pa je iz Hrušče ratalo Krušče.

Je bila velika razlika, ko ste s Kruščega prišli na Rakek?

Meni je bilo tako dolgčas, da sem hotela kar umreti od hudega. Če nisem šla vsak teden domov, mi je bilo tako hudo. Lepe spomine imam na Krušče, Cajnarje.

Pa saj ste družabni!

Od kraja nisem bila tako. Dokler nobene-ga ne poznaš ... Mama Debevčova so me dali v red, to so bili moja soseda. Majhna hiška je bila pri Puntarjevi. Zdaj pa ne bi šla več z Rakeka. Samo prej je bilo drugače. Kaj je bilo zabavno, kakšne lepe veselice so bile v domu! Za novo leto, za pusta so dobili harmonikarja, pa je bilo. Ni bilo tako kot zdaj, ko so celi ansambli. Pa zvečer so se deli možakarji, se spomnim, Malgov Jože, pa Volonte, Pirc, Steržaj, in peli. V vojašnice smo hodili v kino, pa vsako soboto in nedeljo je bil tam ples.

Ste se na Rakeku pridružili kakšnemu pevskeemu zboru?

Okoli dvajset let sem pela vsega skupaj. Od 70. do 74. leta, pa potem v Kulturnem društvu Rak petnajst let.

Je hčerka Danica Štefančič stroga zborovodkinja?

O, je, je. Na kratko nas je držala. Tako je, če hočeš koga kaj navaditi. Starega osla je težko naučiti voziti, veste. Ni več glasu, ne zapomniš si. Sicer jaz sem se navadila pesmi na pamet, edina. Dvakrat sem prebrala in to je bilo zadosti. Če pesmi ne znaš, težko poješ. Ko sem hodila k Dani pet, je bila tako prijetna družba. Vsa naša družina ima rada glasbo. Ena sestra še poje pri Lipi, pokojna sestra, ta, ki je pri Levstku delala, je pela pri Reboljevem zboru. Kakšen sopran je imela! Vsi smo imeli glasove za peti, po atu in po mami. Pri Reparju so bili pri eni hiši štirje fantje. Kadar je šel ta starejši sin z voli v gozd, je tako fovširal. Je pa tako rad pel. Je rekel, da bi dal ne vem kaj, če bi lahko zapel tako, kot je treba. Ni dano vsem, nam pa kar, tudi vnuka Gregor in Aleš sta glasbenika, pravnukinja ima glasek kot zvonček, pa klavir igra.

Eno pravnukinjo imate?

Tri, še fantka sta, dvojčka. Zdaj me najbolj od vsega razveseli, če pridejo na obisk. Rada jih imam, res. Zelo. Oni imajo pa mene radi. To je naše, ne? Naša kri.

Avtorica: Klara Žnidaršič Fotograf: Jože Žnidaršič

Praznujemo zlato mašo

Ob okroglem jubileju, 50-letnici mašništva našega rojaka, duhovnika salezijanca Metoda Lampeta, se bomo z njim srečali 12. julija ob 10.00 pri slovesni zahvalni sveti maši v cerkniški župnijski cerkvi. Ob tej priložnosti mu gre velika zahvala za požrtvovalno delo v grahovski župniji, občini in dekaniji.

Njegova pot ni bila vedno lahka, ampak g. Metod se je spominja z veseljem ob razom. Njegovo življenje se je začelo 11. oktobra 1942 v Cerknici, kjer je z bratom Jožetom in sestro Marjanco preživel svoje otroštvo v varstvu skrbnih staršev Silve in Naceta ter stare mame Katarine. Bogu je hvaležen, da je smel rasti v globoko verni družini in župnijski skupnosti, ki so jo vodili dobri salezijanski duhovniki.

Leta 1949 je prestopil prag osnovne šole v Cerknici. Leta 1957 je v Zadru začel škofijsko srednjo versko šolo. Gimnazijo je končal v salezijanski verski šoli na Reki. Po prvem razredu gimnazije je bil s sošolci v salezijanskem noviciatu na Reki in 1958. leta opravil prve zaobljube. Po odsluženem vojaškem roku je februarja 1965 prišel na Rakovnik in jeseni začel študij bogoslovja na Teološki fakulteti v Ljubljani.

29. junija 1970 je bil po polaganju rok nadškofa msgr. Jožefa Pogačnika posvečen v duhovnika v ljubljanski stolnici, že 12. julija istega leta pa je pel novo mašo v domači župniji, v Cerknici. Po končanem šestem letniku je 1971. leta šel za kaplana v Sevnico. 1976 je bil poslan v župnijo Škofije, kjer je bil tri leta. 1979 se je vrnil v naše kraje na Notranjsko in tu ostal 30 let. V Grahovem se je marsikaj lepega zgodilo.

Zlatomašnik, g. Metod, se spominja svojih »romanj« po slovenskih župnijah,

v okviru katerih je prosil za pomoč pri izgradnji cerkve, postavitvi župnišča v prvotno stanje in obnovitvi še kakšne podružnice.

Njemu in vsem faranom je bilo v veliko veselje, da je 11. oktobra 1992 škof msgr. Jožef Kvas blagoslovil temeljni kamen za novo cerkev v Grahovem. Cerkev je rasla tako hitro, da je škof takrat pripomnil: »Ponavadi se ob blagoslovitvi temeljnega kamna še nič ne vidi, tukaj pa je pozidana že skoraj cela cerkev.«

Velik praznik je bil na tiho nedeljo naslednjega leta, ki pa je bila zelo glasna. Takrat so zapeli novi grahovski zvonovi. Nadškof msgr. Alojzij Šuštar je posvetil zvonove in jih dal za glasnike veselih in žalostnih trenutkov.

Poseben praznik pa je bil 27. aprila 2000, ko je ljubljanski nadškof, sedanji kardinal

msgr. Franc Rode, posvetil cerkev in oltar v novi cerkvi.

»Romar Metod«, kot so ga poimenovali ljudje iz slovenskih župnij, se je vedno zahvaljeval za darove, namenjene grahovski cerkvi. Darovalce je tudi vedno povabil v Grahovo. Mnogi so se odzvali in prišli na Notranjsko. Kot se spominja, je nekega dne v župnijo prišlo celo deset avtobusov.

Duhovniki so nekako stalno na romanju, prav tako Metod Lampe. Salezijanski predstojniki so mu dali možnost, da stori kaj dobrega še za zamejske Slovence. Leta 2009 je bil poslan v Italijo, v Mačkovlje. Tudi tam je našel zelo požrtvovalne in goreče ljudi, zavzete za vero, Cerkev, župnijsko skupnost in za slovenski narod, ki so svojim duhovnikom v veliko pomoč. Po desetih letih dela v župniji Mačkovlje, od tega nekaj časa tudi v Dolini (pri Trstu), je s 1. avgustom 2019 odšel v salezijansko skupnost na Opčine kot duhovni pomočnik tamkajšnjemu župniku.

Zlatomašnik g. Metod se veseli srečanja z nami in lepo vabi, da se mu pridružimo na njegovi zahvalni maši.

Naj bo njegovo novomašno in zlatomašno geslo nam vsem v spodbudo in v spomin: »Po Kristusu in s Kristusom Bogu slava in zahvala, a bratom in sestram ljubezen.«

Obnova koč na Uskovnici

Drugi dom pokojnega župnika **Jožeta Vidica**, njegovo zavetje in veselje je bila Uskovnica. Za koč na Uskovnici in dogajanje v njej je skrbel 40 let. Bolezen in požar v koči sta mu onemogočila prihode na Uskovnico. Konec maja 2018 je zadnjič stal na svojem najljubšem koščku raja pod Triglavom. Rakovniški Salezijanci so se odločili nadaljevati delo Jožeta Vidica na Uskovnici. S pomočjo mnogih prostovoljcev so lansko jesen začeli obnavljati koč. Po čiščenju od saj umazanih prostorov so najprej prekrili streho, nato pa začeli preurejati notranjost koč. Sezidana je že nova kuhinja, narejena nova kanalizacija in vodovod, urejajo se sobe, stranišče in hodnik. Do avgusta bo koč urejena do te mere, da bo lahko sprejela mladino na duhovnih vajah. Oktobra se bo obnova nadaljevala. Obnovili se bosta še jedilnica in velika soba – kasarna. Da bo hiša varna pred zdrsom zemlje, bo treba za njo sezidati novo škarpo. Uskovnico čaka še prenova sanitarij in kapele v spodnji hiši. ■

✍ Neda Cvetko 📷 Janja Mihelčič

Strani ureja: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Prvi korak k pravičnejšim razmerjem

11. junija so se svetniki občinskega sveta Občine Cerknica po dolgem času spet sestali. Na 11. redni seji so obravnavali trinajst točk dnevnega reda. Svetniki so potrdili odlok o zaključnem proračunu Občine Cerknica za leto 2019, najem dolgoročnega kredita za Notranjski regijski park in sklep o imenovanju predstavnikov Občine Cerknica, Jožeta Rajka, Darka Franka in Vesne Turšič, v svet območne izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti Cerknica.

Med drugim so prisluhnili tudi letnim poročilom Osnovne šole (OŠ) Notranjski odred Cerknica, OŠ »Jožeta Krajca« Rakek in Notranjskega regijskega parka za leto 2019.

Drugo obravnavo je na podlagi usklajenih mnenj nosilcev urejanja prostora na občinskem svetu prejel Odlok o spremembah in dopolnitvah občinskega prostorskega načrta. Kot je pojasnila **Tamara Klepac Sterle** s cerkniške občinske uprave, gre glede na prvo branje pri večini uskladiitev za minimalne korekcije tekstualnega dela, s katerimi se ustrezneje konkretizira predloge posameznih nosilcev urejanja prostora. Odlok tako dopolnjuje določila glede odmaknjenosti objektov od meja sosednjih zemljišč, naklon streh, oblikovanost strešin itd. Na predlog občinske svetnice iz stranke Naša Notranjska **Vesne Turšič** bomo določila, ki jih je pri gradnji treba spoštovati, podrobneje predstavili tudi v eni od prihodnjih številčk Slivniških pogledov in tako prispevali k boljši informiranosti investitorjev.

Precej pereča točka je bila tista o Odloku o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi Javnega podjetja Komunala Cerknica, d. o. o., ki sta ga leta 2011 ustanovili občini Cerknica in Loška dolina ter je v skupni lasti obeh občin. Občina Cerknica ima v podjetju 65-odstotni delež, Občina Loška dolina pa 35-odstotnega. »Kljub temu je glasovanje v skladu s pogodbo 1 : 1,« je poudaril župan **Marko Rupar**. Kot je razkril svetnikom, je bila do leta 2013 situacija stabilna, potem pa je začela izguba občine Loška dolina naraščati. »Največja izguba je bila v letu 2017, v znesku 48.000 evrov,« je pojasnil, »skupni znesek izgube pa trenutno znaša 221.000 evrov«. Likvidnostne težave podjetja so po mnenju cerkniške občinske uprave posledica nepotrjenih cen obveznih gospodarskih javnih služb na območju občine Loška dolina. »Razmerja med občinama so določena tako v Odloku o ustanovitvi JP Komunala Cerknica, d. o. o., kot v Družbeni pogodbi. Vendar nas je že revizijska služba opozarjala, da razmerja med občinama ustanoviteljicama v veljavnih aktih niso dovolj dobro utemeljena,« je povedala direktorica občinske uprave **Irena Zalar**. Pokrivanje izgub, nastalih pri izvajanju gospodarske javne službe (GJS), z dobičkom tržne dejavnosti po mnenju revizijske družbe ni ustrezen način zagotavljanja pravične obravnave posameznih solastnic javnega komunalnega podjetja. Občini namreč s potrditvijo cen na občinskih svetih neposredno vplivata na višino prihodkov, zato mora vsaka izmed občin zagotavljati izvajanje

storitve GJS z minimalnim dobičkom v višini upravičenega donosa v skladu z določbami Uredbe MEDO. Direktorica **Irena Zalar** je pojasnila, da se kot rešitev kaže spremenjen odlok o ustanovitvi v 23. členu, ki bi natančno določil, da morajo biti poslovni izidi v letnem poročilu pripravljene ločeno po posameznih dejavnostih, gospodarskih javnih službah ter občinah ustanoviteljicah, da se bilančni dobiček ali izguba delita v razmerju poslovnih deležev, predlog o pokritju izgube ali porabi dobička pa pripravi direktor. »V primeru, da občina ustanoviteljica v roku treh mesecev po sprejemu letnega poročila ne potrdi novih cen gospodarskih javnih služb oziroma elaboratov, ki vključujejo razliko med potrjeno in obračunsko lastno ceno storitve javne službe, občina krije izgubo na posamezni gospodarski javni službi iz proračuna,« piše v predlogu spremembe člena. Direktorica občinske uprave se je zavzela, da bi bili obe občini pravično obravnavani in da se komunalnemu podjetju omogoči, da dobiček vplaga v razvoj, ne pa v pokrivanje izgub.

Svetnik **Bogdan Zevnik** je občinskemu svetu predlagal, da gradiva ne sprejme, saj bi bilo treba spremembe odloka najprej dopolniti in vzpostaviti komunikacijo med občinama.

Župan je zatrdil, da je zadevo že večkrat izpostavil na skupščini JP Komunala, vendar župan občine Loška doline **Janez Komidar** ni želel pristopiti k reševanju problema oziroma pokrivanju izgube s strani Občine Loška dolina. **Domen Petan** iz stranke Naša Notranjska je ob tem zastavil vprašanje, kaj se bo zgodilo, če sprememb odloka ne potrdi občinski svet Občine Loška dolina. Direktorica, če odziva ne bo, ne izključuje tudi sodnega postopka in izdaje zahtevkov Občini Loška dolina. Cerkniški občinski svet je sicer spremembe omenjenega odloga v prvem branju potrdil.

Poziv k previdnosti!

📷 Ljubo Vukelič

Regijski štab civilne zaščite za Notranjsko in Civilna zaščita Cerknica opozarjata na nove okužbe s koronavirusom v regiji. Z deaktivacijo državnega načrta ob epidemiji enote civilne zaščite niso več aktivirane, vendar pa strokovne službe uprave za zaščito in reševanje ter vseh pristojnih ministrstev skrbno proučujejo razmere in še naprej izvajajo vse ukrepe za preprečitev širjenja novega virusa. Nove okužbe v državi in regiji so dokaz, da je virus še vedno med nami, zato ostaja velika nevarnost ponovne epidemije. Civilni zaščiti prosita občanke in občane, da nosijo maske, ohranjajo varno razdaljo, dosledno umivajo in razkužujejo roke. Vse, ki se odpravljajo na območje držav, kjer je velika nevarnost okužbe, pa pozivajo k oceni nujnosti teh potovanj. ■

Nova kolesarska karta

📷 arhiv RRA Zeleni kras

Destinacija Zeleni kras je skupaj s turistično-informativnimi centri (TIC) in predstavniki kolesarjev izdala novo kolesarsko karto Zeleni kras. V njej je zbranih 23 kolesarskih poti, ki povezujejo celotno območje destinacije Zeleni kras oziroma primorsko-notranjske regije. Vključuje občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna. Tiskana kolesarska karta tako omogoča raziskovanje celotne destinacije in olajša orientacijo v krajih, kjer kolesarske poti v naravi še niso označene. Prednost kolesarske karte Zeleni kras je, da lahko uporabnik med seboj sestavlja in kombinira različne poti, ki so razdeljene po težavnostnih stopnjah in tematikah. Karta po ceni osem evrov je dostopna na TIC v destinaciji in prek spletne strani www.zelenikras.si. ■

Igrala tudi v manjših naseljih

📷 Ljubo Vukelič

Občina Cerknica si v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi prizadeva, da bi bilo življenje v manjših naseljih po občini čim prijaznejše. Eden od pomembnih krajev družbenj in srečevanj so otroška igrala. Pred časom so jih dobili v Zelšah, pred dnevi pa so jih postavili tudi pri teniškem igrišču v Dovcah. Za naložbo v vrednosti 2300 evrov sta poskrbeli Občina Cerknica in Krajevna skupnost Rakek. Na igrišču so klopi, tobogan, hišica, gugalnici. Otroci so novo pridobitev v prvih junijskih dneh lahko že preizkusili. Na Občini Cerknica se zavedajo, da je prav tako kot nove postavitve pomembno tudi njihovo ustrezno vzdrževanje. Na otroških igriščih na Peščenku in v Slivicah so poskrbeli za postavitev gumastih podlog, ki blažijo padce in poskrbijo za manj blata na otroških čevljih. ■

Hidroizolacije

Lesene konstrukcije
nadstreški, lesene terase in fasade

Krovstvo, kleparstvo in tesarstvo
poševne, ravne in zelene strehe

MGing

041 900 797
info@mging.si
www.mging.si

MGing d.o.o.
podružnica Notranjska

My Green roof

Avtorica: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Čestitke dobitnicam in dobitnikom priznanj!

Med letoma 1868 in 1871 je bilo na takratnem slovenskem ozemlju organiziranih 18 taborov. 11. tabor je 12. junija 1870 potekal v Cerknici. V spomin na tabor je danes 12. junij praznik občine Cerknica. In letos je minilo 150 let od tega dogodka.

Čeprav gre za okroglo obletnico in bi moralo biti v občini Cerknica še posebej slovesno, prazničnega dogajanja ob občinskem prazniku letos zaradi razmer ni. V občinski upravi Občine Cerknica pa so bili vendarle veseli, da jim je ob sproščanju ukrepov v zvezi z javnimi prireditvami v Kulturnem domu Cerknica uspelo pripraviti vsaj svečano sejo občinskega sveta Občine Cerknica. Udeležbo so po priporočilih in ukrepih Vlade RS omejili samo na nagrajence, njihove spremljevalce, občinske svetnike in nastopajoče. So si pa lahko občani prireditev, ki sta jo z glasbo povezovala **Severa** in **Gal Gjurin**, z besedo pa **Vesna Telič Kovač**, ogledali vsaj na lokalni televiziji Oron, TV Notranjska. Posnetek je še vedno dostopen tudi na spletni strani YouTube.

Župan je pohvali prizadevanja posameznikov, društev, podjetij za blaginjo občine.

Župan **Marko Rupar** je v nagovoru čestital nagrajencem in se jim zahvalil za njihov prispevek k lokalni skupnosti. Poudaril je, da smo v času epidemije dokazali, da znamo stopiti skupaj, in k zasledovanju skupnih ciljev za blaginjo domovine pozval tudi državno politiko. Vladi RS se je javno zahvalil za sprejete ukrepe, za katere verjame, da so bili v dobro države in njenih prebivalcev. »Po letih in letih obljub smo namreč občine končno dočakale dvig povprečnine in s tem dobile potrditev vlade, da smo ključno gonilo razvoja države,« je zadovoljen

Rupar. Za Občino Cerknica je to 454.000 evrov več, kar pomeni, da bo lahko nadaljevala z začrtanimi naložbami. Čeprav je napredek Občine Cerknica merljiv z uvrstitvami na lestvicah uspešnosti, pa si župan najbolj želi, da bi delo občinske uprave in z njo povezanih organizacij kot uspešno in vredno zaupanja prepoznali občanke in občani.

Je pa Komisija za priznanja Občine Cerknica prepoznala skupaj dvanajst posameznikov, društev in podjetij, ki so s svojim prispevkom zaznamovali lokalno skupnost.

Uveljavljena glasbenika Severa in Gal Gjurin

Bronasti taborski znak

Med dobitnice bronastega taborskega znaka se je kot dolgoletna članica Društva upokojencev Rakek in pokrajinska koordinatorka ter prostovoljka v projektu Zveze društev upokojencev Slovenije (ZDUS) Starejši za starejše zapisala **Jana Skuk**. Kot prostovoljka obiskuje starejše in jim priskrbi pomoč, če jo potrebujejo. Za svoje vestno delo je prejela društveno priznanje in priznanje ZDUS.

Ob 20-letnici delovanja si je prav tako bronasti taborski znak prislužil Motosport klub Notranjska. Klub in njegovi člani imajo tekmovalne licence, kar pomeni, da se lahko udeležujejo državnih prvenstev in mednarodnih tekmovanj. Med člani v kategorijah MX1 in MX125 izstopata **Urban Razman** in **Aleks Ronzulo**.

Srebrni taborski znak

Že trideset let pa za športno udejstvovanje mladih in tekmovalne uspehe skrbi Ping pong klub Rakek. Kadetkinje in mladinke so se uvrščale v sam slovenski vrh, posamezne igralke pa so bile uvrščene v kadetsko in mladinsko reprezentanco Slovenije. Ekipe članic se je uvrstila v prvo slovensko ligo in tam nastopala šest sezon. Moški člani so igrali v tretji slovenski ligi, z osvojenim prvim mestom že v prvi sezoni pa so napredovali v drugo slovensko ligo. V prvi slovenski ligi so igrali eno sezono. Od leta 2010 so posebej ponosni na dosežke kadetov, ki so osvajali naslove državnih prvakov v kategorijah posameznikov in dvojic. Ping pong klub Rakek se je izkazal tudi kot organizator namiznoteniških dogodkov. Srebrni taborski znak je za dolgoletno aktivnost na različnih družbenih področjih dobil tudi **Anton Černe**, ki je bil prav tako aktiven v Ping pong klubu Rakek. Bil je med ustanovnimi člani Jamarskega kluba Rakek in član občinskega sveta.

Dolgoletno tradicijo ima podjetje **Mineralka, d. o. o.**, ki je pomemben gospodarski igralec, celo v svetovnem merilu. Ustanovljeno je bilo leta 1980. Podjetje izdeluje negorljive plošče za ladjedelništvo, toplotno tehniko in gradbeništvo. Njegove izdelke je mogoče najti skoraj v vsakem domu. Konec leta 2019 so imeli 61 zaposlenih in 20 milijonov evrov prometa; od tega čistega dobička 1,8 milijona evrov. Negorljive plošče in druge negorljive izdelke izvozijo v 99 odstotkih. Pri razvoju in testiranju sodelujejo tudi z Inštitutom Jožef Stefan, fakultetami, Zavodom za raziskave materiala v Ljubljani.

Prav tako 40-letnico delovanja letos obeležujejo v Prostovoljnem gasilskem društvu Otave. Trenutno društvo šteje 74 članov, med njimi pa je kar deset prvih posredovalcev. Društvo povezuje tako gasilce kot širšo lokalno skupnost, ki si vzajemno priskočijo na pomoč. Pridobitve nove opreme, gasilskega vozila, urejenost gasilnega doma in njegove

Slovesnost je povezovala Vesna Telič Kovač.

okolice, vključevanje mladine so dokaz, da otavski gasilci z vaščani, donatorji Gasilske zveze Cerknica in Občino Cerknico dobro sodelujejo.

Veliko sodelovanja, potrpljenja, razumevanja pa pri svojem delu potrebuje **Sonja Škrabec Štefančič** iz Eko kmetije Topol, ki deluje v okviru Društva Novi paradoks. Na kmetiji se izvaja program stanovanjskih skupin za osebe s težavami v duševnem zdravju. V desetih letih je Sonja Škrabec Štefančič s humanitarnostjo in strokovnostjo ustvarila dom in toplo okolje za socialno izključene posameznike iz občine Cerknica.

Mag. Anita Knez prav tako skrbi, da ranljive skupine ne bi bile zapostavljene, kar je tudi njeno vodilo pri vodenju Osnovne šole »Jožeta Krajca« Rakek, katere ravnateljica je že deset let. Je strokovnjakinja na področju socialne pedagogike in pri delu z otroki z vedenjsko-čustvenimi težavami sodeluje s številnimi zavodi in šolami. Z organizacijo dobrodelnih projektov je pomagala že številnim otrokom. Prav tako pa šola pod njenim vodstvom sodeluje pri različnih krajevnih in občinskih projektih, kar krepi sodelovanje med šolo in lokalno skupnostjo.

Zlati taborski znak

Zlati taborski znak je župan Marko Rupar podelil **Kseniji Preželj**, ki je po preselitvi iz Ljubljane v Grahovo pred tremi desetletji močno zaznamovala dogajanje v kraju in širše. Dejavnost je v Prostovoljnem gasilskem društvu Grahovo, kjer prevzema različne funkcije. Še posebej pa je ponosna na svojo ekipo veterank, ki jo vodi že dvajset let. Še pet let več pa je članica Pustnega društva Cerknica. Sedem let, od 2005 do 2012, je bila tudi na mestu predsednice. Še vedno je nepogrešljiv del organizacijskega odbora in tajnica društva. S pozornostjo in občutkom za sočloveka je marsikomu

Ksenija Preželj prostovoljnih ur že dolgo ne šteje več.

Predsednik Aljaž Gornik je prevzel zlati taborski znak za TKD Sovica.

v lokalni skupnosti omogočila lepše in kakovostnejše življenje. Deluje na številnih družbenih področjih in pomaga mladim, socialno šibkim, posebno skrb pa namenja živalim.

Telesnokulturno društvo (TKD) Sovica si je zlati taborski znak prislužilo zaradi štirih desetletij delovanja na športnem področju v občini Cerknica. Društvo je bilo ustanovljeno 1980 v Grahovem, njegov namen pa je bil k športnemu udejstvovanju privabiti čim širši krog ljudi. Poslanstvo društva se v vseh teh letih ni bistveno spremenilo, saj si člani želijo biti opora in spodbuda za aktiven življenjski slog ter zdrav način življenja vsem generacijam. Poleg tega pa si prizadevajo za športne objekte in njihovo ustrezno opremo. V društvu se trenutno organizirano ukvarjajo z nogometom in tekom za odrasle ter z nordijsko hojo za starejše. Na področju vrhunskega športa delujejo v lokostrelstvu.

Priznanje 12. junij

Najvišji priznanji Občine Cerknica, ki sta bili podeljeni letos, sta bili v znamenju košarke. Za 50-letnico delovanja in številne uspehe je priznanje 12. junij prejel Košarkarski klub (KK) Cerknica. Razlog pa ni bil samo visok

jubilej, ampak tudi številni klubski uspehi tako v ženski kot moški konkurenci ter v različnih kategorijah. V spominu ljubiteljev cerkniške košarke pa zagotovo najglasneje odmeva tisti iz sezone 1981/82, ko so Cerkniki na zgodovinski tretji tekmi na Vrhniki 10. aprila 1982 premagali Postojno s 93 : 90 in se uvrstili v 1. slovensko košarkarsko ligo. V 1. ligi so v sezoni 1989/90 igrale tudi cerkniške članice.

Košarkarski klub Cerknica je vseskozi sodeloval pri vzgoji in strokovnem delu z mladimi igralkami in igralci v osnovnih šolah in tudi na šolskih tekmovanjih. Čeprav se je klub na pragu novega tisočletja spopadal z menjavo generacij, slabšimi rezultati in finančnimi težavami, pa se je dolgoletno delo že začelo obrestovati. V zadnjem obdobju lahko ponovno govorimo o pomembnejših dosežkih mlajših kategorij. V klubu upajo, da jim bo uspelo ponoviti uspeh generacije 1983, ki je v sezoni 1997/98 v kategoriji pionirjev osvojila prvo mesto v državi.

Dušan Jernejčič je priznanje 12. junij prejel za prispevek pri razvoju športa, športnih prireditiv in infrastrukture.

Pionirje je takrat vodil **Dušan Jernejčič**, ki je tesno povezan z uspehi cerkniške košarke in si je za prehojeno športno pot prav tako prislužil priznanje 12. junij. Dušan Jernejčič je s športnim udejstvovanjem začel v 70. letih in bil uspešen košarkarski igralec, trener in športni funkcionar. Leta 2008 je bil pobudnik reorganizacije in ponovne aktivacije Športne zveze Cerknica, ki jo operativno kot tajnik vodi še danes. Člane zveze spodbuja k delu in stalnemu napredku. Skrbi za pridobivanje finančnih sredstev in njihovo transparentno delitev. Dušan Jernejčič je nepogrešljiv člen pri občinskih športnih tekmovanjih in prireditvah ter tudi pobudnik izbora Naj športnik in športnica leta občine Cerknica. Uvedel je evidenco športnih objektov in odločno pripomogel k obnovi ali izgradnji novih, ki so danes vsem generacijam na voljo za rekreacijo ali profesionalno športno udejstvovanje.

Vidno zadovoljen Črtomir Ješelnik ob sprejemu priznanja 12. junij za KK Cerknica.

Avtorica: **Milka Mele Petrič**

Nagrade tudi našim kmetijam

Na Ptuju je letos potekala že 31. državna prireditev z ocenjevanjem izdelkov s kmetij iz Slovenije in zamejstva. Ocenjevanje je bilo zaradi pandemije izvedeno v več časovnih terminih.

Skupaj je bilo ocenjenih 960 izdelkov iz petnajstih skupin. Ocenjevali so se izdelki iz žit, mlečni izdelki, mesni izdelki, kisi, olja, žgane pijače, suho sadje, vina in sadjevci, sadni in zelenjavni sokovi ter nektarji, domače marmelade, džemi in sadni namazi, kompoti, konzervirana zelenjava in drugi pridelki, med in čaji.

V letu 2020 so organizatorji razvili novo celostno podobo Dobrot slovenskih kmetij in sprejeli strategijo promocije dobrot s ciljem večje tržne prepoznavnosti izdelkov. Rezultati ocenjevanj bodo objavljeni v elektronskem katalogu. Na osnovi fotografij ocenjenih izdelkov bo pripravljena digitalna razstava letošnjih dobrot.

Tudi naše kmetije so pripravile za ocenjevanje izdelke iz žit in mlečne izdelke.

Kmetija Andrejčičevih iz Grahovega ima registrirano dopolnilno dejavnostjo mletja žit. Za pšenični mlečni kruh so prejeli srebrno priznanje in za ajdov kruh z orehi bronasto priznanje.

V isti vasi živi in kmetuje **družina Mihelčičevih**, kjer sta združili moči dve generaciji. Za ocenjevanje so pripravili izdelek iz žit in mlečne izdelke. Za sadni jogurt so prejeli srebrno priznanje ter bronasto za mladi mehki sir. Za izdelek iz žit – črn kruh so prejeli bronasto priznanje.

Obe kmetiji uspešno prodajata svoje izdelke na lokalni tržnici v Cerknici. Potrošniki so izredno zadovoljni s ponudbo. Na tržnici so v ponudbi tudi izdelki iz sadja, med, zelenjava, krušni izdelki in drugo. Vse sodelujoče kmetije so bile med prvimi, ki so registrirale dejavnosti predelave kmetijskih pridelkov in začele s trženjem za javno potrošnjo. Te kmetije so zaslužne za večji odstotek lastne ponudbe v občini in so zgled še ostalim, ki se še preusmerjajo v različne predelave na kmetijah. Potrošnik ima možnost preveriti sledljivost surovin in izdelkov, kar je prednost v današnji poplavi prehranskih izdelkov. Določene kmetije imajo za izdelke pridobljen ekološki certifikat. To pomeni, da njihovo

© arhiv Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije

proizvodnjo in predelavo še dodatno spremlja ekološka kontrolna organizacija.

Prireditev 31. Dobrot slovenskih kmetij bo s podelitvijo priznanj, vzporednim programom in ponudbo izdelkov izvedena na novi ptujski tržnici od 5. do 6. septembra 2020 na Ptuju. Organizatorji načrtujejo izvedbo javnega strokovnega posveta na temo lokalno pridelane hrane in predstavitev primerov dobrih praks organiziranega trženja pridelkov in izdelkov slovenskih kmetij.

Z dobrotami slovenskih kmetij se javnost že 30 let ozavešča o kakovosti in pristnosti pridelkov in izdelkov slovenskih kmetij.

Z novo celostno podobo in novim znakom Dobrot slovenskih kmetij se bosta okrepili tržna vrednost izdelkov in kulinarčna ponudba slovenskega podeželja. Poleg tega je namen razstave prispevati k dvigu kakovosti pridelkov in izdelkov s kmetij, povečanju dohodka kmetij – zlasti na območjih s težjimi pogoji za pridelavo –, k ozaveščanju potrošnikov o doma pridelani hrani ter k povezovanju ponudnikov in vključevanju v turistično-gastronomsko ponudbo podeželja.

Zeleni kras z znakom Slovenia green

Turistična destinacija Zeleni kras, ki povezuje občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna, je po večletnih prizadevanjih in razvoju ter napredku na področju turizma pridobila uveljavljeni znak Slovenia Green. Gre za nacionalni standard, ki se uporablja v projektu Zelena shema slovenskega turizma in združuje vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma.

Destinacija Zeleni kras je skupaj s še ostalimi lokalnimi deležniki (podjetja, zavodi, društva, občine, turistični ponudniki) znotraj tako imenovane Zelene sheme že od leta 2018 dobro zastopana in si kot družbeno in okoljsko odgovorna ter prijazna destinacija prizadeva turizem umestiti v vsakdan lokalne skupnosti. ■

Regionalna razvojna agencija (RRA) Zeleni kras

Kliše »Turizem smo ljudje« še kako drži

Letošnja pandemija je pretresla gospodarstvo, ki se počasi postavlja na noge. Turizem je tista gospodarska panoga, ki so jo krizne razmere verjetno najbolj prizadele, posledice pa bo čutila še dolgo.

Vlada je sicer tretji protikoronski zakon pripravljala predvsem z mislijo na turizem in gostinstvo. Želela je pomagati s turističnimi boni, ki jih lahko osebe s stalnim prebivališčem v Sloveniji uporabijo za plačilo prenočitve oziroma prenočitve z zajtrkom v nastanitvenih objektih v Sloveniji do konca letošnjega leta.

Večina turističnih kapacitet v Sloveniji je bila od razglasitve epidemije v mesecu marcu zaprta; kot kaže analiza za obdobje od 9. do 15. marca 2020, je bil samo v tem obdobju, v primerjavi z letom 2019, zabeležen kar 68-odstotni upad zasedenosti turističnih kapacitet. »Ja, v začetku leta smo beležili porast rezervacij, sedaj rezervacije gostje odpovedujejo vsak dan, za letos so odpadle že skoraj vse vnaprej predvidene,« potrdi **Sara Smaić** iz prenočišč Miškar iz Žerovnice, ki jih vodi družina Mavko. Z nudenjem turističnih prenočišč se ukvarjajo že deset let. Razmišljali so tudi o dodatnih naložbah, a jim je epidemija preprečila načrte.

Država je za namen reševanja turizma s turističnimi boni namenila dobrih 350 milijonov evrov – vsaka polnoletna oseba s stalnim prebivališčem v Sloveniji prejme 200 evrov, mladoletna oseba pa 50 evrov. Bonov pa ne bo mogoče uporabiti pri vseh ponudnikih. Unovči se jih samo pri tistih subjektih, ki so bili 13. marca 2020 vpisani v register nastanitvenih objektov. Naj bi pa v okviru popravkov tretjega protikoronskega zakona Vlada RS obravnavala tudi spremembe pri prejemnikih turističnih bonov.

»Edina prava turistična produkta sta ogled Križne jame in Muzej Cerknškega jezera.«

Sara Smaić pojasni, da vsaj za zdaj zaradi uvedbe turističnih bonov še ne beležijo večjega povpraševanja. Odločili so se, da ohranijo ceno prenočišča z zajtrkom po enaki ceni kot prejšnja leta. »Srečni smo lahko, da oddaja sob ni naša primarna dejavnost in da lahko z drugimi

dohodki pokrivamo tekoče stroške,« priznava Sara Smaić. Podobno razmišlja tudi **Barbara Tanze**, ki v sklopu svoje dejavnosti ponuja tudi manjše stanovanje v najem. »Naši gostje so večinoma tujci, pogosto tudi ranljive skupine, saj pri nas izvajamo dihalne vaje,« pripoveduje, »bi si pa želeli tudi

več slovenskih gostov, ki bi odkrivali lepote naših krajev in Notranjskega parka.«

Lokalno reševanje posledic turizma

V občini Cerknica je bilo na zgoraj omenjeni datum v register nastanitvenih obratov vpisanih 29 ponudnikov. O posledicah epidemije za lokalno turistično ponudbo je preuranjeno govoriti. Občina Cerknica je gospodarstvu, katerega del je tudi turizem, pomagala v okviru zakonskih in proračunskih zmožnosti. Občina je na področju turizma ohranila enak znesek sredstev za potrebe javnega razpisa, investicij in promocije. Posredno turističnim ponudnikom pomaga tudi prek občinskega javnega zavoda Notranjski regijski park, enote za turizem. S tem se strinja tudi **Urška Ogrinc**, vodja enote: »V relativno kratkem času, naša enota je aktivna od meseca novembra 2019 dalje, nam je uspelo vzpostaviti odnos zaupanja

s ključnimi deležniškimi skupinami.« Po njeni oceni naj bi lokalni ponudniki prepoznali trud in usmerjenost tudi v teh kriznih časih.

NRP ponudnikom pomaga pri posodobitvi spletnih nastopov, pri vprašanih glede koriščenja turističnih bo- nov, z letaki, anketami, promocijo destinacije, preusmer- janjem obiskovalcev na več točk znotraj občine ... Z izva- janjem tematskih vikendov v sklopu projekta Life Stržen so aktivirali lokalne turistične vodnike, da s skupnimi močmi pripravljajo izjemno dobro obiskane vikend dejavnosti v parku.

Sicer si je enota za turizem za ključ- ni projekt leta 2020 zadala pripravo t. i. Strategije razvoja trajnostnega tu- rizma na območju občine Cerknica 2020–2025. Projekt bo pomagal, da bodo z vsemi pomembnimi deležniki dosegli soglasje o nadaljnjem razvoju turizma na tem območju. Urška Ogrinc poudari, da se trenutno osredotočajo na povezovanje z lokalnimi turističnimi ponudniki. »NRP je del makro destinacije Zeleni kras, skupaj z občinama Bloke in Loška dolina. Vključujemo se v vse krovne promocijske dejavnosti in seveda sledimo pobu- dam Slovenske turistične organizacije glede nadaljnega razvoja destinacije,« pojasni.

Razvoj lokalnega turizma

Analiza stanja je namreč pokazala, da na območju praktično nimamo razvitih turističnih produktov. Edina prava produkta sta ogled Križne jame in Muzej Cerknikiškega jezera. Počasi se dviguje še storitveni del, a brez jasnega razvoja novih produktov je prihodnost lokalnega turizma precej meglena. Ponudbo je treba praktično še ustvariti oziroma jo povezati, oblikovati, posodobiti, izpiliti na način, da bo zanimiva tudi za večdnevne obiskovalce.

V prvi fazi so se torej na NRP lotili analize dejanskega stanja na področju turizma v občini Cerknica, v drugi fazi bi se morali lotiti priprave razvojnega dela strategije, torej opredeliti poslanstvo, vizijo, cilje, opredeliti načine upravljanja destinacije, določiti prioritete, dejavnosti in ukrepe ter krovne produktne stebre in ne nazadnje tudi izvedbe produktov delavnic s turističnimi deležniki.

Tako kot vsem drugim pa je tudi njim zagodel covid-19. Srečanje z deležniki, ki so ga načrtovali 26. marca, so bili primorani odpovedati, so pa nekaj dejavnosti lahko izpeljali prek video konferenc in dela od doma. Delavnico z deležniki glede produktnega razvoja bo NRP izvedel v jesenskem času, saj se trenutno deležniki ukvarjajo s poletno sezono in čas za organizacijo tovrstnih delavnic ni primeren.

V tretji fazi se bo park posvetil promocijskemu delu strategije – kako se bodo pozicionirali na trgu, katere ciljne skupine bodo nagovarjali, kako bodo tržili nove produkte in kakšen bo njihov komunikacijski pristop. Najotipljivejši del te faze bo pozicijski slogan, ki ga še nimajo, a ga za učinkovito komunikacijo nujno potrebujejo. Ob tem Ogrinčeva upa, da bodo skupaj z deležniki prišli do končnega sporazuma o

trajnostnih principih turističnega razvoja in da bodo strategijo končali do konca leta 2020.

Lokalni turistični produkti

Na lokalni turistični zemljevid se je s ponudbo umestila tudi lastnica Notranske hiše v Selščku **Nataša Mele**. »Ob- novo hiše, ki nosi letnico 1884 in jo je zgradil moj praded,« pove, »sem začela v letu 2013. Ves čas med obnovo sem razmišljala, kako hiši dati vsebino, kako ljudem pokazati, da je kulturna dediščina eden izmed najpomembnejših dejavnikov, sploh na podeželju.« Meletova je čas med epidemijo izkoristila za dokončanje obnovitvenih del in zdaj hiša ponuja pristen in avtentičen prostor za razna druženja, prireditve, krožke, razstave, predavanja; so pa tudi v zaključni fazi urejanja prenočišč.

»Turizem in kultura sta panogi, ki jih je epidemija najbolj prizadela, menim pa, da lahko tudi v tej situaciji najdemo kanček optimizma. Verjamem, da ima zaradi pojava covid-19 podeželski turizem boljšo prihodnost. Ljudje se bodo izogibali gneči in iskali skrite, intimne koticke, kamor se bodo radi vračali,« razmišlja Nataša Mele, ki se že veseli gostov ter dogodkov. Načrtuje koncert s citrami Damjane Praprotnik in pevke Anemarije Štefančič, ki se je izobraževala na Dunaju, ter razstavo starih slik z Milošem Tonijem.

» Enota za turizem si je za ključni projekt leta 2020 zadala pripravo Strategije razvoja trajnostnega turizma na območju občine Cerknica 2020–2025.«

OBLAZNENO POHÉVNO
Stepp
Sedežne garniture po meri
Klasične in moderne oblike
SLOVENSKA KAKOVOST
Hitri dobavni roki

-20%
na sedežne garniture
PO NAROČILU

www.sedezne-stepp.si

RAZSTAVNI SALON
IC Podskrajnik 30
Cerknica

01/ 70 58 031
051 444 602
stepp@siol.net

Črpanje sredstev s pomočjo KGZS in ARSKTRP

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), Zavod Ljubljana, izpostava Cerknica pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike za leto 2020 sodeluje z Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP), ki je edina slovenska institucija, akreditirana za izplačevanje sredstev iz evropskih kmetijskih skladov.

Kmetijskosvetovalna služba se javno zahvaljuje kolegom iz ARSKTRP za pomoč in sodelovanje. Sodelavci so bili dosegljivi v času subvencijske kampanje za strokovno pomoč in redno informiranje. V času pred začetkom kampanje so za svetovalce izvedli skupaj s kmetijskim ministrstvom in drugimi službami ustrezno izobraževanje. Vsi skupaj smo se za vsako kmetijo posebej trudili za pravilne in optimalne zahteve, da bi pridobili kar največ možnih finančnih podpor. ARSKTRP bo v prihodnje predvidene razpise za naložbene podpore objavila na spletni strani.

Tudi kmetje na območju občin Cerknica, Bloke in Loška dolina, ki jih pokriva cerkniška izpostava, so v letu 2020 uveljavljali ukrepe kmetijske politike. Kmetijska svetovalna služba je ena od pooblaščenih vlagateljev zbirnih vlog za kmete. Od 26. februarja do 15. junija 2020 smo v podaljšanem roku zaradi epidemije prek aplikacije elektronsko oddali 948 vlog. Pred samim vnosom zbirne vloge je bilo treba preveriti stanje v registru kmetijskih gospodarstev in grafične enote rabe kmetijskih gospodarstev. Svetovali smo in opozarjali, da je kmetija upravičena do finančnih podpor za kmetijstvo le za zemljišča v ustrezni kmetijski rabi – ob upoštevanju zahtev posameznega programa in splošnih določil standardov navzkrižne skladnosti.

Posebno skrb pri svetovanju namenjamo nitratni direktivi, zlasti urejenosti skladiščnih kapacitet za organska gnojila in skladiščenje ter gnojenje.

Prvi steber: neposredna plačila

V cerkniški izpostavi opažamo, da so glavni zahtevki na kmetijah na našem območju neposredna plačila na površino (OMD – območja z omejenimi dejavniki) in plačila po shemi osnovnega plačila (plačilne pravice). Za izvajanje kmetijske dejavnosti mora imeti kmetija ustrezno rabo površin in izvajati zeleno komponento (doplačilo na vseh naših kmetijah, ker imamo prevladujoče travinje). V shemi neposrednih plačil so še plačila za mlade nosilce kmetij, podpore za strna žita,

doplačilo za mleko v gorskih območjih, podpora za rejo govedu in podpora za zelenjadnice.

Drugi steber

Program razvoja podeželja (PRP) obsega vsa kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP), ekološko kmetovanje (EK) in dobrobit živali (DŽ). KOPOP ukrepi so pomenili v predhodnem obdobju PRP 2020–2025 za kmetije petletno obveznost izvajanja ukrepov od leta vstopa. Kmetije so večinoma vstopale v programe leta 2015. V letu 2020 so lahko izvajanje podaljšale za leto ali izstopile iz operacij KOPOP. Večina se jih je odločila za podaljšanje. Ali bo leto 2021 začetek novega programskega obdobja, še ni znano.

Največji problem na kmetijah je zagotoviti daljše časovno obdobje pri najemu oz. zakupu kmetijskih zemljišč. Na območju občine Cerknica je največ kmetov vključenih v izvajanje operacij ohranjanja habitatov in vlažnih travnikov, v občini Bloke so posamezne kmetije vključene v izvajanje varovanja metuljev in habitatov vlažnih travnikov, v Loški dolini pa je možnosti za izvajanje manj, saj je na kmetijskih zemljiščih manj habitatnih območij, čeprav sicer veliko površin spada pod varovana območja Natura. V vseh treh občinah so le posamezne kmetije, ki izvajajo ukrepe spravila

Podatki iz zbirnih vlog kmetij, ki uveljavljajo plačila iz naslova kmetijske politike za občino Cerknica

Leto	Število KMG*	Površine (ha)	Površine/kmetijo povprečje (ha)	Število GERKOV**/ kmetijo	Povprečna površina (ari/na GERK)
2019	572	4810	8,41	22,17	37,93
2020	555	4698	8,46	22,51	37,61

KMG* – kmetijsko gospodarstvo

GERK** – grafična enota rabe kmetijskih zemljišč

krme brez silaže, visokodebelni travniški sadovnjaki in reja domačih živali na območju pojavljanja velikih zveri. Kmetije, ki redijo avtohtone pasme, so v rahlem porastu s številom živali, zlasti tiste z rejo avtohtonih pasem konj in goveda (cike). Že več let so v enakem obsegu zahtevki za pomoč za planinsko pašo.

Ekološke kmetije bodo v večji meri nadaljevale s programom, je pa tudi njihovo število vsako leto večje za nekaj

kmetij. Na žalost je v letu 2020 nekaj kmetij tudi izstopilo iz sheme EK kmetovanja.

Dobrobit živali je podpora na GVŽ (glavo velike živine) za govedo in drobnico. Zahtevki za podporo se povečujejo, kar pomeni večjo skrb rejcev za živali (obvezna sta paša in tretiranje proti zajedavcem).

Za vsak zahtevk ali operacijo mora kmetija izpolnjevati s programom določene zahteve in merila.

Podatki o ekoloških kmetijah in kmetijah, vključenih v operacije KOPOP (le najštevilnejši programi) za občino Cerknica

Uveljavljeni zahtevki v letu 2019 in 2020	Število KMG		Skupno površine (ha)		Povprečna površina (ha/KMG)	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ekološki	56	51	882,80	801,84	15,76	15,72
KOPOP operacije						
HAB_KOS (posebni traviščni habitati)	41	41	179,78	149,05	4,38	3,64
TRZ II OSIL (opustitev silaže, trajno travinje II)	27	25	176,72	165,82	6,55	6,63
VTR_KOS (habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov)	83	82	624,39	622,38	7,52	7,59
GEN_PAS (reja lokalnih pasem, ki jim grozi prenehanje reje; prevladujejo pri govedu – cike – in pri konjih – slovenski hladnokrvni konj in posavski konj)	23	21	94 živali	103 živali		
DŽ – govedo (GVŽ – glava velike živine)	49	53	420 GVŽ	456 GVŽ		

Krajcar

IC Podskrajnik 24 1380 Cerknica

Lepo vabljeni v našo družbo
tudi ob nedeljah
od 7. do 21. ure

www.enkrajcar.si info@enkrajcar.si 01 7093 616
Odprto vsak dan v delavniku: 6.30 - 23.00

Branje je čudežno potovanje

Šolsko leto se je konec pomladi zaključevalo malo drugače, kot smo vajeni, a počitnice so tu. Pred nami so POTI SVOBODE. Lahko zajašemo ZELENO KOLO in raziskujemo kraje, KJER VETER SPI. Odkrijemo DARWINOVO DREVO ŽIVLJENJA. ČEBELJI PANJ. MRAVLJIŠČE. DREVO. Kar naenkrat smo NOGOMETASTIČNI in občudujemo STVARI, O KATERIH MI JE GOVORIL OČE. POD SREČNO ZVEZDO smo in doživljamo poletni VELIKI KAČJI POBEG. Kot MALA ALMA NA VELIKI POTI, ki je že pred stotimi leti odkrivala svet, PLANET, KI NE RASTE. OD GENOV DO ZVEZD, vsak dan znova, ČEZ OBZORJE Z VETROM NA MORJE in DO KONCA JEZERA IN NAPREJ, da odkrijemo NEKAJ ZELO ZELO LEPEGA. RAJ JE TUKAJ IN ZDAJ. Čprav NEVARNOST PREŽI VSEPOVSOD, je NEIZREKLJIVO. NIKOLI NE RECI, DA TE JE STRAH. VESOLJE, ME SLIŠIŠ? Še DIVJI POTEPI SKOZI NOČ, kar tako, SREDI NOČI, le ZA DVE LUNI HODA, je MOJE SREČNO ŽIVLJENJE. SKRIVNI VRT NEBA. VESOLJSKA PUSTOLOVŠČINA. ZAVETJE. CESTA UTEHE in DEŽELA ČUDES, kraj, KJER SE GORA DOTIKA LUNE. VSI SI ŽELIMO NEBES. KRIVE SO ZVEZDE, ker ZVEZDE SIJEJO V TEMI in zrastejo MODRA KRILA, da odpotujemo POD SVETLOBO SEVERNEGA SIJA. SVET JE KAKOR RINGARAJA. Res GREM OPAZOVAT ZVEZDE. So REČI, KI JIH NE

RAZUMEM, a čakajo me ZAKLADNICA ZNANJA ZA BRIHTNE GLAVE, pa POLNOČNA TOLPA in SKRIVNO DRUŠTVO KRVZ, da ne GREMO MI V TRI KRASNE. DOBROTA NI SIROTA. NE BI SMEL ODPRETI TISTIH VRAT, saj le DVA OHRANITA SKRIVNOST, a danes sva SVINJSKO DOBRA PRIJATELJA. Imava 35 KIL UPANJA, da bodo tudi letošnje počitnice pustolovske. Prave. Sproščujoče.

Da bo tu NEPRIČAKOVAN KONEC POLETJA in se zapišejo NAJČUDOVITEJŠE ZGODBE VSEH ČASOV. JOJ, KAKO MI JE VŠEČ! Jaz in ti in knjižnica in knjiga ... OH, BOY! SIMPL. PRAVI ZAKLAD. In NAJ LJUBEZEN GORI KOT PLAMEN, AMEN. KMALU. MORDA. NEKOČ. POTEK. TEDAJ. ZDAJ.

V Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica (KJUC) z enotami se (pod okriljem Mestne knjižnice Ljubljana) pridruži Poletavcem – poletnim bralcem 2020. Zgibanko poišči v knjižnici ali na njihovi spletni strani. Do 10. septembra naberi 30 dni po 30 minut branja. Dobi majico, sodeluj v nagradnem žrebanju za glavno nagrado šotor iglu za dve osebi (Hervis, d. o. o.) in pridobi priznanje, ki ga boš v prihodnjem šolskem letu unovčil kot eno prebrano knjigo bralne značke 2020/21. Branje je čudežno potovanje, ki te na perutih domišljije ponesi v čarobne svetove, iz katerih se vedno vrneš srečnejši in bogatejši. Zaužij ga s polno žlico!

✉ Anita Leskovec @arhiv KJUC

Na Slivnici spet ponudba

6. junija je Dom na Slivnici po nekajmesečnem zaprtju začel z obratovanjem. Dom je prevzel podjetnik **Robert Polajžer**, ki bo gostom najprej stregel iz brunarice, sočasno pa bo v dogovoru z Občino Cerknica potekala obnova pritličja doma, za katero bo slednja namenila 50.000 evrov.

✉ www.cerknica.si @Ljubo Vukelič

Everesting na Slivnico

13. junija se je kolesar **Peter Vesel** ob 5.00 zjutraj z gorskim kolesom lotil kolesarskega izziva, imenovanega everesting. Klanec je treba prevoziti tolikokrat, da skupaj znese 8.848 višinskih metrov, kot meri najvišji vrh sveta Mount Everest. Podvig ni časovno omejen, prav tako si lahko kolesar sam izbere klanec. Edino pravilo je, da ga opravi brez premora za spanje. Ni čudno, da si je domačin Peter Vesel za kolesarjenje izbral Slivnico. Izziv je opravil ob 20.30. V dobrih 15 urah je prevozil kar 279,66 km, njegova skupna povprečna hitrost vožnje pa je bila 18,7 km na uro. Vsaj na delu poti so se mu pridružili tudi ostali kolesarji in podporniki.

✉ www.cerknica.si @Ljubo Vukelič

Grahovski deveti razred

Ponosni smo na 17 učenk in učencev grahovske podružnične osnovne šole, ki so zaključili osnovno šolanje. Spominjali se jih bomo kot tiste generacije, ki ji bomo rekli koronska. Tako kot drugim šolarjem jim v zadnjih mesecih ni bilo prizaneseno. Zaradi epidemije je bilo vse drugače, po protokolih, kar je zadalo vodstvu šole in učiteljem nemalo skrbi. Toda skupaj so uspeli. Tudi valetu so imeli, tako da je bil njihov zaključek šolanja tak, kot se spodobi. Razkropili se bodo po različnih šolah in se veselili vsakega medsebojnega srečanja v domačem kraju. Svojemu razredniku, profesorju **Urošu Cajnku** so za slovo podarili pravi kurentov zvonec, da bo tudi v prihodnje uspešno vodil razrede ter ne bo pozabil, od kod je doma.

✉ Ksenija Preželj

IMAM ZELENE ČEVELJČKE

Prijubljeni soustvarjalci **Anja Štefan** in **Jelka Reichman** se bosta predstavili z novo slikaniško zbirko pesmi Imam zelene čeveljčke, ki z verzi in podobami nagovarja tako otroke kot odrasle. Prikupna pravljica Čmrlj in piščalka, ki sta jo **Anja Štefan** in ilustratorica **Alenka Sottler** izdali že leta 1998 v zbirki Čebelica, pa je zdaj na novo izšla še v zbirki Velike slikanice.

Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V juniju je 90. rojstni dan praznovala **Karolina Klančar** od Rudolfovega.

Avtor: **Miha Jernejčič** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Rok Premrov

Rok Premrov je lesni tehnik, zaposlen v družinskem podjetju Preming, ki je letos praznovalo 25 let. V prostem času se ukvarja z izdelovanjem lesenih izdelkov, kot so metuljčki, prstani, uhani, in vsega drugega, česar se spomni. Tudi klopce na Slivnici, če je treba.

Kako bi se opisal? Kot obrtnik, mizar, fotograf, motorist, kaj drugega?

Kot navaden človek z različnimi hobiji, ki mu ni težko poskusiti karkoli. Fotografijo sem malo opustil, v zadnjem času se več ukvarjam z lesom, sicer pa je v prvem planu družina, tako da sem najprej očka. Če pa ostane kaj časa, če pade kakšna nova ideja, pa naredim še kak izdelek ...

Pred leti smo občudovali tvoje fotografije, pozneje lesene izdelke ...

Za fotografiranje me je navdušil sodelavec, nato me je pa »potegnilo not« kot pri marsikaterem drugem hobiju. Navdušil sem se nad makrofotografijo, slikanjem majhnih stvari, predmetov, živali, tako da jih povečaš in približaš opazovalcu vse njihove detajle. Pri lesenih izdelkih pa se je začelo z metuljčki. Nekje sem videl lesenega metuljčka in se odločil, da ga naredim še sam, nato pa sem poskusil še s prstani, uhani ... Ko dobim idejo, jo v delavnici poskusim udejanjiti.

Gresta pa fotografija in izdelovanje lesenega nakita dobro z roko v roki ...

Ja, za reklamo je gotovo dobro, da znaš svoje izdelke tudi ustrezno predstaviti, tako da poznavanje nekih osnov fotografije tu gotovo pride prav. So pa tako fotografija kot izdelki v prvi vrsti moj hobi, ne poklic.

Tvoj najbolj izpostavljen in fotografiran projekt v zadnjem času je gotovo »klopca ljubezni« na vrhu Slivnice. Kako ste prišli do ideje in izvedbe?

Recimo temu novoletna zaobljuba. Z družbo smo na Slivnici prišli do ideje, da bi tam pa res »pasala« ena klopca. Precej hitro smo prišli do materiala, nato pa smo jo še postavili ... »Uradna« otvoritev je bila 8. februarja, na kulturni praznik, čeprav je stala že malo prej.

Pa lesene jaslice ob cerkvi v Martinjaku?

Tu pa je bil pobudnik oče Slavko, jaz sem mu le pomagal. Všeč mi je, če lahko kaj pripomorem k okrasitvi domačih krajev.

Izdelek, na katerega si najponosnejši oziroma bi ga veljalo posebej izpostaviti?

Pa ne vem, na vsakega sem po svoje, vsak je po svoje zanimiv. Morda križ, ki je narejen tako, da ga prejemnik sam sestavi. Ali pa poročna knjiga – lesena škatla, v kateri sta poročna knjiga in USB ključek s fotografijami. S prodajnega vidika pa so bili najzanimivejši metuljčki, vendar pa so postali že preveč razširjeni. Jaz jih delam ročno, vsakega posebej, na tržišču pa se je zaradi popularnosti pojavilo tudi mnogo cenejših, serijsko izdelanih, tako da potem skušam narediti kaj unikatnejšega; je pa že kar težko najti dovolj izvirno idejo.

Imaš pa še mnogo drugih konjičkov. Za pustni karneval z družbo vsako leto poskrbite za izvirno skupinsko masko, na počitnice potujete z motorjem ...

Ja, z družbo se v pustnem času že kakih deset let trudimo na čim izvirnejši način namaškarati, maske pa seveda pripraviti sami, kot se za cerkniško območje tudi spodobi. Z motorjem se običajno odpravimo po državah bivše Jugoslavije, kjer spimo v apartmajih in kampih ... Še vedno pa sem tudi aktiven gasilec. Skratka, radi se podružimo, zraven pa še kaj naredimo. Važno, da se ves čas nekaj dogaja (smeh).

Občani občine Cerknica na ogledu v Križni jami

📷 Gašper Modic

Že tradicionalno smo tudi letos v tednu občinskega praznika Občine Cerknica v Društvu ljubiteljev Križne jame organizirali dan odprtih vrat. 13. junija smo občanom in občankam omogočili brezplačen krajši ogled Križne jame z vožnjo po I. jezeru. V letošnji izvedbi so bili na voljo trije možni termini; predvsem iz varnostnih razlogov in razporeditve obiskovalcev na manjše skupine – v skladu s priporočili za preprečevanje koronavirusa. Odziv je bil zelo dober, saj si je jamo v vseh treh terminih ogledalo več kot 70 občanov. Občani so bili nad videnim navdušeni, še posebno pa jim bo v spominu ostala vožnja s čolnom po I. jezeru, kar jami daje še poseben čar. Dogodek delno sofinancira Občina Cerknica. S trenutno sprostitevjo ukrepov se bo letos izvedlo tudi precej ostalih dogodkov v organizaciji našega društva. Vabila na te dogodke lahko občani in drugi najdejo na naši spletni strani www.krizna-jama.si, našem FB-profilu ali v ostalih medijih, kot so Slivniški pogledi. Za vse tiste, ki si Križne jame niste mogli ogledati v juniju, pa še namig, da bo to ponovno mogoče v novembru. ■

Frajle

📷 Ana Ferjančič

Smó ženske, žene, nekatere že vdove, matere, babice, sestre, sosede in živimo v tem prelepem koncu Slovenije. Odločile smo se, da delček jeseni življenja posvetimo plesu. Seveda smo si različne, ampak druží nas veselje do plesa. Januarja 2018 smo se prvič zbrale in od takrat zavzeto vadimo v društvenih prostorih na Rakeku, ki so postali precej tesni. Pod vodstvom mentorja **Toneta Škrbca** dve uri vaj mineta, kakor bi mignil. Plešemo skupinske plese v vrsti in krogu, saj za njih plesni partner ni potreben. Konec maja 2018 smo na srečanju upokojencev v ljubljanskem Mostecu imele prvi javni nastop. V tem času smo se naučile več kot deset koreografij, samo v lanskem letu imele kar 35 javnih nastopov, od tega vsaj polovico izven naše občine, spoznale veliko ljudi, doživele marsikaj lepega in se neznansko zabavale. Spoznale smo, kako univerzalno zdravilo je ples, in postale prijateljice.

Marsikdo ve, da smo lanskega oktobra nastopile na koncertu Ansambla Jelen v Cerknici, skoraj nihče pa ne ve, kako nas je bilo na začetku strah in kako smo bile na koncu navdušene, ker smo srečno zvozile. Tudi samozavest v življenju veliko šteje.

Meje so predvsem v naših glavah in Frajle s plesom dokazujemo, da za dobro voljo, smeh in ples v življenju ni nikoli prepozno. In če tega vseeno ne verjamete, povprašajte **Marijo Frlan** z Rakeka, ki smo ji s svojim nastopom popestrile praznovanje ob stoletnici življenja. Frajlam lahko sledite tudi na Facebook strani. ■

Maša zadušnica

📷 Neda Cvetko 📷 Ljubo Vukelič

2. aprila se je od zemeljskega življenja poslovil dolgoletni cerkniški župnik **Jože Vidic**. Ker se v času epidemije koronavirusa ni bilo mogoče od njega posloviti, smo 21. junija v cerkniški farni cerkvi zanj obhajali pogrebno sveto mašo. Mašo zadušnico je daroval ljubljanski nadškof metropolit **msgr. Stanislav Zore** v somaševanju z duhovniki salezijanci in duhovniki sosednjih župnij. Salezijanski inšpektor **mag. Marko Košnik** je v pridigi opisal Jožetovo življenjsko pot. Gospod Jože je že pri devetih letih zaslišal duhovniški klic in mu sledil do mašniškega posvečenja 29. junija 1965. Ob svoji zlati maši je sam najlepše zapisal svoj življenjski cilj: »Vseh petdeset let mojega duhovništva je bilo delo z mladimi in za mlade. Biti z njimi in med njimi, da jih srečujemo v njihovem življenju, da poznamo njihov svet, da ljubimo njihov svet, da jih spodbujamo, da bi v sebi prebudili čut za Boga, da bi jih navduševali živeti za visoke cilje.«

Pri maši sta sodelovala mešani in mladinski pevski zbor ter z ubranim petjem počastila spomin na pokojnega župnika. Po maši smo vsi zbrani še dolgo ostali pred cerkvijo in obujali spomine na človeka, ki je mnogim mladim pomagal poiskati smisel življenja, na duhovnika, ki je mnogim pomagal stopiti na pot k Bogu. ■

Pomembni sklepi občnega zbora

✍ Deivid Tratnik 📷 Ljubo Vukelič

13. in 14. junija je pred ribiškim domom v Cerknici potekal vsakoletni občni zbor Ribiške družine (RD) Cerknica. Od 112 vabljenih je bilo skupaj prisotnih 47 članov in članic. Na območnem zboru smo se z minuto molka poklonili trem preminulim članom (Dominiku Cotiču, Stanislavu Sterletu in Ivanu Meletu). Sobotnega občnega zbora se je udeležil tudi župan **Marko Rupar**, ki je podal odgovore na večletna pereča vprašanja v povezavi z lastništvom Ribiškega kota na Cerkniškem jezeru. Na občnem zboru so člani sprejeli več pomembnih sklepov. Med drugim so upravnemu odboru prižgali zeleno luč za dejavnosti, povezane z izgradnjo bajerja na parcelah v lasti RD Cerknica ob Cerkniščici. Napovedali so, da bo RD Cerknica v kratkem odprla nov športnoribolovni revir Bloščica, kjer pa bo ribolov možen le po sistemu ujemi in spusti (tehniko vijačenja ali muharjenja). Novost, ki je bila sprejeta na letošnjem občnem zboru, je tudi, da se količina dnevnega uplena ribe linj iz dveh rib zmanjša na eno. Lovopust za linja po novem velja en mesec dlje, in sicer od 1. aprila do 30. junija tekočega leta. Mera za uplen ostaja 35 cm. ■

Na obisku v skrivnostnem Binklu

✍ Nina Jerič arhiv 📷 Rdečega križa

Prostovoljci območnega združenja Rdečega križa Cerknica-Loška dolina-Bloke smo se zbrali v zakotni vasi po imenu Binkl. Tja smo se odpravili na povabilo zakoncev **Ješelnik**. V tej vasi z nekaj hišami in vikendi so se krajanje navadili na sobivanje z živalmi, ki živijo v teh gozdovih tik pred izvirov Kolpe in Gorskim Kotorjem. Kraj leži na meji s Hrvaško in v nekakšnem kotu ali vogalu, zato so mu včasih rekli tudi Vinkl, iz katerega je nastalo ime Binkl.

Na lep sončen petkov dan samo se pripeljali v te kraje skozi Loški Potok, saj je bil maloobmejni prehod zaprt. Domačin in gostitelj **France** je pred pohodom predstavil kraj in njegovo zgodovino. Predsednik krajevne skupnosti, prav tako France, nam je ob postanku povedal še nekaj besed o delu v tem kraju in nas postregel z domačimi dobrotami. Videli smo lisico, ki se je že udomačila in vsakodnevno prihaja k njemu po hrano. Po nekaj kilometrih pa smo se obrnili nazaj proti domovanju **Zvonke** in Franceta. Tam smo se podprli s kosilom in domačimi pekovskimi izdelki. Ni manjkalo niti pevskega navdiha, na žalost pa smo morali druženje zaključiti takrat ko je bilo najbolj »lušno«. ■

Osolnik (858 m), Gontarska planina (894 m)

✍ Miro Mlinar 📷 Marko Matičič

Od sredine marca do polovice maja smo v skladu z navodili Nacionalnega inštituta za javno zdravje v Planinskem društvu Cerknica odpovedali planinske izlete. S prvimi razpisi izletov v občini in bližnji okolici smo začeli v drugi polovici maja. 6. junija smo organizirali izlet na Osolnik in Gontarsko planino. Izhodišče izleta je bilo v kraju Sora pri Medvodah, pri kmetiji Rus. Po markirani poti smo sledili koritu potoka in se postopoma vzpenjali. Nadaljevali smo skozi gozd, z nekaj strmejšimi odseki in križanjem več pristopov. Zaključni vzpon na Osolnik je potekal po urejeni poti – stopnicah. Na vrhu smo se razgledali, si odpočili in se okrepčali. Sestopili smo na sedlo, mimo zaselka Osolnik, od koder smo v dobri uri vzpona stopili na vrh Gontarske planine. Po postanku na razglednem vrhu smo po krajšem, a strmem odseku sestopili do odcepa proti planinskemu domu. Sledilo je prečenje s postopnim sestopom prav do Mihelčičevega doma na Govejku. V domu smo si vzeli čas za počitek in malico. Sestopili smo krožno mimo kmetije Lužar in približno v eni uri prispeli na izhodišče. Za turo smo porabili pet ur. Veseli smo bili, da sta pot z nami prehodila dva mlada planinca, učenca rakovške šole. ■

Avtorica: **Maruša Mele Pavlin** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Jeršiče

Jeršiče so gručasta vasica, skozi katero pelje evropska pešpot E7. Cesta mimo vasi pa povezuje Vidovsko planoto s Trojiškim, kraji Martina Krpana. Leta 2019 je vas na nadmorski višini 818 metrov štela 17 prebivalcev.

Nekdanja Bavdkova hiša je danes počitniška. Bavdkovi, s pomočjo katerih smo spoznavali vas, pa živijo v Begunjah. Različne generacije iz drugih dveh družin pa so doma pod štirimi strehami. V kraju so ponosni na podmladek vseh generacij. Vaška prihodnost je razporejena od vrtca do šol in fakultet. Ker vas živi in se pomlajuje, je tudi zemlja okoli nje obdelana.

Pod vasjo teče potok Opečnik. Hladne tolmine je poleti napolnil radosten otroški vrišč, na njem je ropotalo mlinško kolo. »Od naših dveh sosedov je bil, pa iz Raven Rotov,« se spominja Miro Bavdek. Ustavil se je še prej kot drugi mlini. Leta 1944 je čez vas letel poškodovani bombnik. Da bi bil lažji, je odmetaval bombe. Enajst 500-kilogramskih bomb je eksplodiralo v grabnu, ena izmed njih je poškodovala mlin. Komaj slab kilometer iz vasi! Tisto bombo, ki je ostala cela, so fantje nekaj časa gledali, nato pa se smelo odločili, da iz nje dobijo dinamit. Miro Bavdek pripoveduje: »Imeli smo kladivo, pa majzel, pa smo šravfali. En vijak smo odšravfali, pa je začelo: »Šššš ...« Ali smo šli!« Najbolj pogumni so jo obložili z dračjem, »šumo«, in zažgali. Pok je bil gromozanski.

Za vsakodnevno rabo je bil Opečnik predaleč. Pri škatli so rekli kraju pod vasjo v smeri Pirmanov, kjer je bilo korito. Tam se je napajala živina, vaščani pa so si vodo vozili domov v sodih »na kulah.« »Zdaj ni več sledi, da je tam kdaj voda tekla,« dodaja Mirov sin **Valentin**.

Jeršičevci so pred in po vojni živeli v treh hišah. Jedli so, kar so pridelali. Okoli vasi so obdelali njive, imeli so pujske in krave. Bavdkovi niso imeli veliko zemlje: »Hišnico in eno njivo, drugo smo jemali v najem.« Imeli so krave in enkrat celo vola. Tudi pri Bavdkovih so zimske večere porabili koristno. Za toplo pečjo so izdelovali zobotrebce. Les zanje je pripravil ata. »Mama je bila hitra, oče pa bolj počasen, pa natančen.« Oče je natančnost podedoval po svojem očetu, mizarju s Čohovega. Zobotrebce so prodali v trgovino pri Svetem Vidu.

Štirje Bavdkovi otroci so imeli družbo sedmih sosedovih otrok, Dolesovih. Sinovi iz tretje hiše, že starejši, pa so padli pod italijanskimi krogli. »Vsi trije obenkrat,« izvemo. V vasi se je še ohranil spomin na to, da so, ko še ni bilo vidovske cerkve in pokopališča, svoje rajne pokopavali na bloški strani. Živ je tudi spomin na vidovsko občino, ki je bila ukinjena nekaj let po drugi svetovni vojni. »Med vojsko so

Jeršiče so obdane z gozdom in vodo.

v enem večeru ubili župana, tajnika in še enega odbornika,« pove Miro Bavdek.

Vidovski smučarji

Enajste šole otrokom ni manjkalo, v šolske klopi pa so bosopetili do Svetega Vida. Miro Bavdek se spominja, kako se je neko jutro v šolo odpravil sredi obilnega snežnega meteža. Edinemu iz razreda je uspela pot do šole, učiteljica ga je posušila ob peči. Bavdkovi so se v Begunje preselili leta 1973. Sin Valentin je še za rep ujel šolo pri Svetem Vidu, njegova sestra **Almira** pa ne več. »Je bilo kar prav takrat, da smo šli. Snega je bilo, drugega pa nič,« se spominja Mirova žena **Angelca**, ki še dobro ve, kako je mož pešačil čez Pirman vrh v Cajnarje, kjer je lovil avtobus, ki ga je odpeljal v službo na Gradišče. Brestovega avtobusa takrat še ni bilo. Ne samo sneg, Valentinu in Almiri je z Jeršičev v spominu ostala brezskrbna svoboda. Ni bilo ne zveri, ne prometa, ne nepridipravov. »Čisto majhna sem bila, ko sem očetu nesla malico, ko je kosil na Pirman vrhu; kosilo sem najraje jedla pri Dolesovih; k Svetemu Vidu sem šla v trgovino po kvas, namesto da bi šla domov, sem šla pa še na Čohovo k sestrični,« našteva Almira.

Ko je človek v službi, je sneg res nadloga, ko je otrok, pa je eno samo veselje. Miro Bavdek je naredil veliko smučk, zase in za druge. Raje je imel gladke javorove, čeprav so jesenove zelo trdne. Deščice je kupal v svinjskem kotlu in jih nato dal v »krvlnik«. Sam si je naredil še okovje, jermene in »šponarje«. Sneg so z njimi rezali na Pirman vrhu in

proti Ravnam. Sogovornik pravi, da so smučale že generacije pred njim, le da so imele stare smuči, takšne zakrivljene: »Bloške se jim zdaj reče. Pa špago okoli noge, pa je bilo.« Nenazadnje je tudi etnolog Boris Orel pisal o tem, da je bilo starosvetno smučanje doma tudi na Vidovski planoti!

Danes si prostor ne le okoli vasi, celo v vaseh, ljudje delijo z medvedi. Kosmatinci pa so bili včasih tako redki, da se je vsako srečanje ljudem vtisnilo v spomin. Miro Bavdek še ve, kako je najprej mislil, da na njivi v mraku pleve sosedova Dolesova mama. No, ko je ugotovil, da je gospa doma, se je kar z mopedom pognal za medvedom, ki se je že preselil na njihovo njivo, in ga pregnal. Drugi medved, s katerim se je srečal, se je mastil s slivami na koncu vrta, tretji si je postregel z ovsom, četrtega je videl kolovratiti po Blokah. Valentin dodaja: »Dva ustreljena sta bila enkrat pri Svetem Vidu. Kakšna atrakcija sta bila! Od vsepovsod smo ju hodili gledat.« Gospa Angelca, ki se je primožila iz Bezuljaka, pa se spominja volkov. Sledili so pastirjem, ki so ovce na Notranjsko hodili past iz Hrvaške. Pastirji so odšli, volkovi pa so ostali na Menišiji in hrustali bezovske ovce.

Jeršiče ali Jeršiči?

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je izšel Krajevni leksikon, ki je popačil številna imena bloških, trojiških in vidovskih vasi. Jeršiči so postali Jeršiče. Od takrat nismo več na obisku pri Jeršičih, kot bi bilo prav, ampak v Jeršičah. Miro Bavdek pravi celo pri Jeršiču! Ali tako nevede ohranja spomin na prvega vaščana, ki je vasi dal ime? Po nadliškem

O vasi Jeršiče se je Miro Bavdek razgovoril z ženo Angelco in sinom Valentinom Bavdkom ter hčerko Almiro Primožič.

urbarju iz leta 1510 je bil to Miklav Jeršič (Jerschitsch). Urbar iz 18. stoletja našteje že tri kmete. Gregor Taužel in Matija Taužel sta imela v lasti vsak po četr kmetije, Miha Jeršič pa je imel dela in najbrž tudi jela več. Gospodaril je na polovični kmetiji. V franciscejskem katastru leta 1825 Jeršiča v vasi ne najdemo več, priimek Tavžel pa še. Tako se je na številki 1 pisal Matevž, po domače Matevžek. Na št. 2 je kmetoval Anton Pirman (Pri Antoni), Jurij Milavec (Ta Gurejni) je imel hišno številko 3, na št. 4 pa je bil doma Andrej Doles (Landouc). Domače ime Landolc danes skoraj ni več v rabi. Družinska zgodovina Dolesovih pravi, da so ga dobili po predniku, ki se je v vas preselil iz Landola na Postojnskem. Štiri domačije so pri Jeršičih našteji tudi leta 1889. Bile so dom 30 ljudem. Omenimo še, da je bila po izročilu prvotna vas drugod, na hribčku nad današnjo vasjo.

Jeršiče s Svetim Vidom v ozadju. Makadamska cesta vodi do Trojiškega v občini Bloke.

Poletni večer

Po tihem smo upali, da bo konec junija pod lipco na Taboru glasno, da se bo kljub nenavadnemu obdobju zgodil že 21. Poletni večer, ki ga ob dnevu državnosti občankam in občanom poklanjata Občina Cerknica in Kulturno društvo Godba Cerknica.

In na predvečer 29. rojstnega dne Slovenije je bilo na Taboru glasno. Odmevala je glasba. Po prazničnem nagovoru župana **Marka Ruparja**, v katerem je s ponosom pohvalil trud cerkniške godbe, da v domačem okolju skrbi za številne odmevne prireditve, je orkester pod taktirko dirigenta **Mitje Dragoliča** odigral svoj koncertni program. Godba, ki se je na prvi vaji po trimesečnem karantenskem odmoru zbrala šele konec maja, je v kratkem času pripravila večer zimzelenih slovenskih popevk, med katerimi sta bili tudi Zemlja pleše in Mini Maxi, ki so ju godbeniki posneli kar doma in objavili na

YouTube kanalu. Cerkniški godbi se je kot gostja, nekoč pa članica sekcije klarinetov, pridružila domačinka **Marjeta Prudič**, ki je občinstvu na Taboru odpela tudi »himno« slovenske popevke – Poletno noč. Marjeta se je na oder vrnila še z Big bandom Cerknica (BBC) s skladbo Pridem nazaj v aranžmaju **Gorana Krmaca**, ki že nekaj let uspešno vodi BBC, na poletni večer pa je tudi zasedbi, ki združuje profesionalne in ljubiteljske jazz glasbenike s cerkniškega območja, dirigiral Mitja Dragolič. Poletni večer, ki ga je povezovala **Vesna Telič Kovač**, se je na Taboru zaključil z melodijami Ansambla Jelen.

Avtorica: **Marija Hribar**

Magda Stražišar - Magduška (1920–1997): ob stoletnici rojstva

Magduškine knjige v cerkniški knjižnici govorijo same zase, saj so bralci v njih pustili svoje pečate – bogve kje vse so jih brali – prenekatero stran drži skupaj lepilo, saj bi drugače zaradi stoterih rok, ki so jih listale, razpadle. Njene knjige so bile uspešnice, za katere se je bilo treba postaviti v vrsto.

Življenjske postaje pisateljice kmečkih povesti Magde Stražišar, rojene Zabukovec, niso bile ravno običajne; rodila se je v mežnariji pri Svetem Štefanu na Lipsenju v družini čevljarja in cerkovnika na Križni gori, kjer sta bila poleg cerkve tudi župnišče, danes razvalina, in romarska hiša. Tu je v 18. stoletju deloval organist, začetnik izvirne romarske pesmi Jakob Filip Repež.

Prvi, ki jo je za literarno snovanje nagradil, je bil starotrški župnik Jernej Hafner; zalotil jo je, ko je s kredo na lesene stene romarskega stranišča pisala prve verze. Rada je obiskovala osnovno šolo v Starem trgu, kjer jo je tedanji ravnatelj in kulturnik Ivan Mercina vzpodbujal k pisanju; v tridesetih letih prejšnjega stoletja je svoje pesmice in spise objavljala v mladinskih revijah Naš rod in Vrtec. Želja, da bi se šolala in postala veterinarica, saj je imela živali zelo rada, se ji ni uresničila. Že leta 1934 je šla za deklo na bližnjo graščino Koča vas, ki je imela bogat grajski arhiv in knjižnico; v Družinskem tedniku je izšel njen prispevek Pismo iz Loža. V tistih letih na gradiču srečamo pesnika Otona Županciča in literarnega kritika, esejista Josipa Vidmarja.

Kako je dobila vzdevek Magduška? Tako je povedala leta 1970: »Bila sem v internaciji v Italiji. Tam sem se precej srečavala z italijanskimi patrioti. Na vsak način sem se hotela naučiti ruščine. Iskala sem ruski slovar. Začeli so me klicati Magdušinka, v partizanih pa Magduška.« V partizanih in mladinskih brigadah je napisala cel kup pesmi.

Zelo si je želela, da bi imela pisalni stroj; leta 1970 ji ga je podaril kolektiv Kmečkega lista.

Postala je stalna sodelavka Kmečkega glasa, ki je natisnil njena dela: Ciganka (1971–1974), Skrivač (1972–1973), Dvoživke (1978). V predgovoru h knjigi Ciganka je zapisala, »da je hotela le poudariti lik zapostavljene in zaničevane ženske, ki je brez svoje krivde prišla v zobe zlobnih jezikov samo zaradi njihovega pohlepa in stremuštv«. Leta 1987 se je udeležila srečanja pisateljev na Vačah, kjer je povedala, »da je njena Ciganka vse bolj aktualna ter da so njeni Cigani samo dežurni krivci«. V njenih delih so tudi lirični zapisi: »Življenje je kot dan, ki z jutrom se začinja, je kot obok neba, kjer zlo

© arhiv družine Stražišar

se z dobrim menja, je kakor tek voda, ki po strugah v dalj hitijo ...« Povest Obsojenci zibelke je izhajala kot podlistek v Brestovem obzorniku, delo Ukradeno sonce pa ni bilo objavljeno.

Njene knjige so bile med najbolj prodajanimi, brani in izposojenimi v slovenskih knjižnicah. Društvo slovenskih pisateljev je ni nikoli sprejelo v svoje vrste. Morda je iz kljubovanja rekla: »Imam se za pripovednico, ne za pisateljico.« Rada se je udeleževala srečanj pisateljev kmečkih povesti. Leta 1983 se je iz Dolenje vasi pri Cerknici, kjer je živela, odpravila na Bogenšperk; dopoldne so ustvarjalci predstavljali svoja dela šolarjem, popoldne pa so se pogovarjali s predstavniki založbe Kmečki glas, leta 1986 jo zasledimo na srečanju na Polšniku, decembra 1990 pa so pisatelji »kmetiških povesti«, tudi Magduška, obiskali Štango.

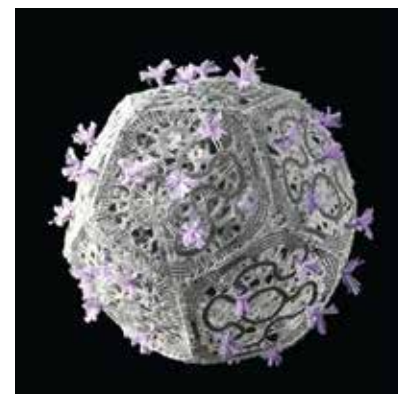
Nedvomno je bilo njeno življenje nenavadno, ustvarjalno, garaško, polno poti, ki jih je morala z vztrajnostjo mukoma prehoditi sama. Kako je bilo po napornem kmečkem delu prijeti za pero in pisati? Skromno je pristavila: »Pisati ni težko. Težka pa so tista leta, ko povest nastaja v tebi.« Ja, ker so bile njene pripovedi njeno življenje.

Pisateljica Magda Stražišar - Magduška je leta 1980 dobila plaketo Občine Cerknica »za izvirno in družbeno angažirano literarno predstavitev življenja notranjskega človeka«.

KD Rak v poletnih mesecih

✉ Katja Truden 📷 Vida Ferfila

Članice klekljarske sekcije Kulturnega društva Rak Rakek so v času izolacije doma pridno klekljale in ustvarile klekljarske mojstrovine. Odzvale so se vabilu Idrija UNESCO dediščina in virtualno predstavile svoje izdelke na temo K(o)rona čipka. Njihove izdelke si lahko že ogledate na razstavi v knjižnici na Rakeku do 31. julija. V cerkniški knjižnici pa bo od 26. junija do 7. avgusta na ogled razstava čipk Praznični nagelj. Razstava se nato seli v knjižnico v Starem trgu, kjer bo na ogled od 10. avgusta do konca septembra. Člani likovne sekcije so 25. in 26. junija izvedli dvodnevno delavnico v Rakovem Škocjanu. Mentorici **Karmen Bajec** iz Loške doline in **Carola Minssieux Gliesch** iz Francije sta na daljavo vodili ustvarjanje. Konec avgusta bodo čas namenili pripravam na gostovanje v Galeriji sv. Barbare v Idriji in na 15. Ex-tempore. Tradicionalna razstava se bo letos dotaknila treh področij: lepote Notranjske, Maksima Gasparija in ustvarjanja v času karantene – pogled skozi okno.

Članice Vokalne skupine Cluster so med izolacijo virtualno pridno vadile in so svojo odpadli koncert pred domom za starejše občane v Cerknici z 20. junija prestavile na 27. junij.

Ustvarjalci mozaične sekcije poletne dni namenljajo načrtovanju in izdelavi mozaične stene na Rakeku. Slavnostnemu odprtju mozaične stene boste lahko prisostvovali v jesenskih dneh. ■

Načrte jim je prekrizala epidemija

✉ 📷 Urša Mršnik

Komorni zbor Fran Gerbič je tudi za letošnje leto načrtoval bogat program z veliko nastopi. Želimo bogatiti cerkniški kulturni prostor ter poustvarjati tako ljudsko kot umetno glasbo domačih in tujih avtorjev. Piko na i zagotovo predstavlja tradicionalni letni koncert v zelški cerkvi. No, načrte nam je na žalost prekrizala epidemija. Kot vsa druga društva je tudi zbor odpovedal vaje in vse nastope, vsi pa smo nestrpno čakali, da se zopet snidemo. Konec meseca maja smo se sešli na prvi skupni vaji – zunaj in na varni medsebojni razdalji. Letošnjo pevsko sezono smo zaključili v drugačnem slogu in zveneč ambient čudovite cerkve zamenjali za vrt cerkniškega centra starejših. Stanovalci so bili v času epidemije večkrat osamljeni. Kljub temu da so vsi zaposleni v zdravstvu dali vse od sebe in naredili največ, kar lahko, nič ne nadomesti domačega dotika in nasmeha. Pevci Komornega zbora Fran Gerbič in naš podmladek, Otroški pevski zbor Franček, smo jim popestrili lepo sončno soboto in jim dali vedeti, da nam je mar za njih in da jih imamo radi. Ob vstopu v poletje se tako zaključujejo vaje, a bližata se nova sezona in čas za nove načrte. Čez slabi dve leti bomo praznovali 30-letnico obstoja, proslavili pa jo bomo z zanimivim gostovanjem, tako kot smo ob 20-letnici obiskali Veliko Britanijo. Vse zainteresirane ljubitelje zborovske glasbe vljudno vabimo v svoje vrste. Kontakt najdete na spletni strani www.fran-gerbic.si. ■

Razstavi o dediščini

✉ Ivanka Bajt 📷 Ljubo Vukelič

Članice Društva Klasje smo že konec maja pripravile sestanek in obravnavale dejavnosti, ki jih bomo speljale poleti. Ker nam je kar nekaj dogodkov odpadlo, smo se nato v maju v sodelovanju z rakovško knjižnico vendarle dogovorile, da pripravimo dve razstavi. Tako smo 22. junija na ogled postavile prvi sklop razstave z naslovom Kulturna dediščina naših krajev. Razstavljeni so ohranjeni dokumenti naših članic. **Marija Sečnik** je od svoje mame **Terezije Jernejčič**, por. Urbas, prinesla ohranjeno spričevalo iz gospodinjske šole iz leta 1939.

Štefka Stražišar, **Vera Rihard**, **Tončka Udovič**, **Olga Beber**, **Katarina Obreza** in **Danica Troha** so prispevale ročno vezene, štrikane in kvačkane prte, nastale v prejšnjem stoletju.

Ivanka in **Matej Bajt** sta razstavila stare knjige, povezane z živinorejo, lesom, in molitvenike, ki so stari okrog sto let. Razstavo je smiselno postavila članica **Ingrid Matičič**. Ogledati si jo bo mogoče do 24. julija. Drugi sklop razstave bo zajel razstavo starejših kmečkih gospodinjskih pripomočkov na Notranjskem. Tudi teh imamo še kar nekaj ohranjenih. Na ogled bo od 24. julija do 31. avgusta.

V juniju smo bile sicer dejavne tudi na dogodkih Centra starejših Cerknica. 23. junija smo s peko domačih dobrot iz kvašenega testa sodelovale pri prireditvi Pozdrav poletju, 29. junija pa na predstavitvi filma Društva Klasje Od zrna do kruha, ki prikazuje celoten potek od sejanja do spravila pšenice. Članice smo oskrbovance postregle tudi z domačim kruhom in pecivom. ■

Zlata petica

Župan Marko Rupar vsako leto podeli priznanja najuspešnejšim učenkam in učencem ter njihovim mentorjem iz Osnovne šole (OŠ) Notranjski odred Cerknica, Podružnične osnovne šole 11. maj Grahovo, OŠ »Jožeta Krajca« Rakek in Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica.

Ker so letos razmere zaradi koronavirusa drugačne, pa župan najuspešnejših ni mogel gostiti v cerkniškem kulturnem domu, ampak jim je priznanja v ponedeljek, 29. junija, podelil v sejni sobi občinske hiše.

Letos se je skupno kar 24 učenk in učencev razveselilo priznanja zlata petica za odličen uspeh v vseh razredih osnovne šole, in sicer: **Anis Abidović, Julija Brezec, Nika Ivančič, Gašper Nemgar, Katja Rebec, Lenart Skuk, Žak Strle, Nina Švigelj, Anamarija Gorjup, Francišek Križ, David Petrič, Lovro Basar, Anže Kranjc, Nik Gostiša Lah, Janez Knez, Tinkara Dobravec, Kaja Debevec, Maša Žagar, Lea Jerič, Naja Kandžič, Isabella Mišič, Maša Pelan, Lara Kotnik in Urška Zgonec.** Deset učencev pa je doseglo odličen uspeh v devetem razredu: **Maša Pečkaj, Juš Kvaternik, Matevž Prudič, Zala Zakrajšek, Saša Meden, Anže Špitalar, Luka Petavs, Svit Terlep, Luka Zidar in Matej Mavsar.**

Učenci vseh treh šol iz občine Cerknica so se izkazali tudi na različnih tekmovanjih. Na najvišji, državni ravni je zlata priznanja prejelo sedem učenk in učencev: **Francišek Križ, Vid Furlan, Lara Drobnič, Klarisa Gorjup, Lovro Basar, Zala Zbačnik in Vanesa Istenič.**

Lovru Basarju iz cerkniške osnovne šole je uspel poseben uspeh; ker je vse tekmovalne naloge rešil pravilno in dosegel vse možne točke, je postal državni prvak iz razvedrilne matematike in prejel prvo nagrado na državnem tekmovanju iz razvedrilne matematike. Vanesa Istenič, učenka OŠ Rakek, pa je osvojila drugo mesto na tekmovanju iz razvedrilne matematike.

Na tekmovanjih so bili uspešni tudi učenci Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica. Zlato plaketo na tekmovanju mladih glasbenikov Republike Slovenije v disciplini trobenta so prejeli: **Francišek Križ, Kristjan Štraus in Matic Kočever.**

Za uspehe otrok so poleg staršev zaslužni tudi učitelji, ki jim je župan prav tako podelil priznanja.

Pouk v naravi

Na praznik naše občine, 12. junija, smo imeli v 4. a-razredu Osnovne šole Notranjski odred Cerknica dan dejavnosti, ki je potekal v nekoliko v drugačni obliki kot običajno. Ker smo bili primorani dva meseca delati od doma in dnevov dejavnosti nismo mogli izvajati po programu, smo se tokrat odpravili kar v naravo. Peš smo krenili po stranski poti proti Rakeku in se ustavili ob kapelici. Tam smo se posedli na klopi in se utaborili. Namesto lesene škatlice, ki smo jo sprva želeli narediti, smo v čast naše občine izdelali občinski grb. Tega smo najprej prerisali na papirnati krožnik in ga nato zaključili s stičnim šivom. Spretnejšim je šlo delo hitreje od rok in so lahko pomagali še drugim. Tako je vsakemu izmed nas uspelo izdelati pravo malo mojstrovino. Za zaključek dneva dejavnosti smo se igrali skrivnice in se ob rojstnem dnevu učiteljice **Ivanke** posladkali s sladoledom. ■

📷 Nina Mišič

Preventivne delavnice spet potekajo

Za kratek čas smo zaradi epidemije tudi v preventivnem programu v Zdravstvenem domu Cerknica prekinili vse dejavnosti. Nevarnost širjenja še vedno obstaja, zato je treba dosledno upoštevati medsebojno razdaljo, higieno rok in izvajati pravilno higieno kašlja.

Preklic epidemije in dodatno sproščanje ukrepov nam ponovno omogočata, da se lahko vračamo v ustaljene tirnice. Nas pa stroka in Vlada RS na vsakem koraku opozarjata, da še nekaj časa ne bo tako, kot je bilo pred časom epidemije. Tega se zelo dobro zavedamo tudi pri nas.

Pojav koronavirusa je bil za vse nas izjemen dogodek, epidemija, ki jo moramo jemati resno. Samoizolacija in prekinitev družabnega življenja v Sloveniji sta nam vsem skupaj prinesla določene spremembe tako v pozitivnem kot negativnem smislu. Bi pa bilo dobro pozitivne spremembe oziroma navade ohraniti ter jih vključiti v življenjski slog. Na ta način bomo okrepili svojo odpornost in zmanjšali nevarnost okužbe. Vsi smo upočasnili svoj način življenja, četudi prisilno. Ampak nič ne de, pridobili smo priložnost na drugih področjih – povečal se je razpoložljivi čas, ki smo ga lahko koristno preživeli z otroki, družino ali sami s seboj. Imeli smo to priložnost, da smo se umirili, povezali in mogoče globlje stkali družinske niti, se začeli ukvarjati s konjički, ki smo jih zaradi preobremenjenosti zanemarjali, spremenili življenjski slog – se bolj uravnoteženo prehranjevali, povečali telesno dejavnost, doživeli manj stresnih situacij.

Vse te kratkoročne navade bi lahko prešle v dolgoročne. S tem bi pri življenjskem slogu opazili korenite spremembe – in to tako pri fizičnem počutju kot pri duševnem zdravju.

S 1. junijem so se v cerkniškem zdravstvenem domu ponovno začele preventivne delavnice. Sprva smo jih izvajali le na način individualnih svetovanj, webinarjev in manjših skupin. Vljudno vas vabimo, da nas pokličete na 01 705 01 50

oziroma nam pišete na elektronski naslov zvc@zd-cerknica.si ali irena.svet@zd-cerknica.si. Dogovorili se bomo za način sodelovanja, ki vam najbolj ustreza.

Delavnice ZD Cerknica

Sreda, 8. julij

Ali sem fit?

🕒 18.00

📍 in 🏠 ZD Cerknica

Četrtek, 10. september

Ali sem fit?

🕒 8.30

📍 in 🏠 ZD Cerknica

Ponedeljek, 7. september

Življenjski slog

🕒 9.00

📍 in 🏠 ZD Cerknica

Ponedeljek, 14. september

Dejavniki tveganja

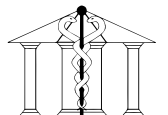
🕒 9.00

📍 in 🏠 ZD Cerknica

Gibam se

🕒 18.00

📍 in 🏠 ZD Cerknica

Zdravstveno vzgojni center Cerknica

vam ponuja brezplačne preventivne delavnice za odrasle

SPORIJEVANJE

- s stresom
- s tesnobo
- z depresijo

- Življenjski slog
- Dejavniki tveganja
- Tehnike sproščanja
- Ali sem fit?

DELAVNICE

- Zdravo hujšanje
- Opuščam kajenje
- Zdrava prehrana
- Gibam se

Individualno svetovanje (Opustitev kajenja)

Zdravstveno vzgojni center
tel.: 01/70 50 150

e-mail: irena.svet@zd-cerknica.si
Cesta 4. maja 17, 1380 Cerknica

NOTRANJSKI
REGIJSKI PARK

OBČINA
CERČNICA

TEMATSKI VIKENDI 2020

Vodeni ogledi po Notranjskem parku

VSAKO SOBOTO IN NEDELJO

Zdravje med prebivalstvom občine Cerknica

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) že nekaj let objavlja stanje ključnih kazalnikov zdravja in zdravstvenega varstva v občini v primerjavi s Slovenijo. S temi podatki o zdravju v občini želijo odločevalcem, medijem ter različnim strokovnim in splošnim javnostim pomagati pri pomembnih odločitvah in aktivnostih na področju zdravja prebivalstva ter prispevati k boljšemu zdravju vseh prebivalcev.

Slabša področja

Občina Cerknica je statistično značilno slabša od povprečja preostale Slovenije na treh področjih: presejanosti v programu DORA, bolniški odsotnosti in klopnem meningoencefalitisu. Slovenija v svetovnem merilu sodi v sam vrh zbolewnosti za klopnim meningoencefalitisom, raziskava pa je pokazala, da je stopnja hospitalizacij zaradi klopne meningoencefalitisa na 100.000 prebivalcev v občini Cerknica kar 34,8, v Sloveniji pa 9,2. V izračunu niso zajeti primeri klopne meningoencefalitisa, ki zaradi te bolezni niso bili hospitalizirani. Ti podatki so alarmantni tudi zato, ker po poročanju NIJZ to bolezen lahko uspešno preprečujemo s cepljenjem. Osnovno cepljenje obsega tri odmerke znotraj enega leta, nato sledijo poživitevni odmerki na tri oziroma pet let.

Tudi pri presejanosti v programu DORA, ki predstavlja razmerje med številom žensk, ki so presejalno slikanje opravile, in številom žensk, ki so v dveh zaporednih koledarskih letih prejele vabilo za presejalno slikanje, pomnoženo s 100, prebivalstvo občine odstopa v negativnem smislu. V Sloveniji je namreč odzivnost 76,2-odstotna, odzivnost naših občank pa 69,9-odstotna. Program DORA deluje v skladu s strogimi evropskimi smernicami kakovosti, vanj so povabljene zdrave ženske v starosti 50–69 let na dve leti. S presejalno mamografijo, ki je dokazano trenutno najzanesljivejša in najnatančnejša metoda za ugotavljanje začetnih rakavih sprememb v dojkah v tej starostni skupini žensk, ugotavljajo spremembe. Če je na presejalni mamografiji ugotovljena sumljiva sprememba, je ženska vabljen na nadaljnjo diagnostično obravnavo.

Smo pa bili v občini Cerknica v preteklem letu v primerjavi s povprečjem v Sloveniji tudi več bolniško odsotni. Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev občine Cerknica je namreč trajala povprečno 17,1 koledarskega dneva na leto, v Sloveniji pa 16,4 dneva.

Telesni fitness otrok blizu slovenskemu povprečju, a nižje

Telesni fitness otrok je del ocene gibalne učinkovitosti in kaže na nivo z zdravjem povezanega telesnega fitnesa posameznega otroka. Nizek nivo gibalne učinkovitosti je pokazatelj zdravstvenega tveganja, ki je lahko posledica telesne

nedejavnosti, prekomerne prehranjenosti ali kombinacije obeh. Posledici telesne nedejavnosti sta nezadostna razvitost mišičnega sistema ter poslabšano fiziološko delovanje organizma, v kombinaciji z neustreznim načinom prehranjevanja pa vodi tudi v prekomerno hranjenost ali pa v zdravje ogrožajočo podhranjenost. Meritve za izračun indeksa gibalne učinkovitosti so opravljene na približno 96 odstotkih osnovnošolskih otrok med šestim in petnajstim letom starosti. Z zdravjem povezan telesni fitness osnovnošolskih otrok se izračuna kot povprečna vrednost standardiziranih vrednosti štirih gibalnih merskih nalog, glede na starost in spol: dviganje trupa, tek na 600 metrov, predklon na klopci in vesa v zgibi. V Sloveniji je vrednost 52,3, v občini Cerknica pa 49, kar pomeni podpovprečno gibalno učinkovitost glede na nacionalno povprečje.

Telesna dejavnost pri odraslih

Odrasli pa lahko stanje o svoji telesni dejavnosti izvedo s pomočjo delavnice »Ali sem fit?«, ki je ena izmed temeljnih delavnic, ki jih izvajajo v zdravstvenovzgojnem centru Zdravstvenega doma Cerknica. »S pomočjo enega izmed standardiziranih testov preverimo, v kakšni telesni pripravljenosti je udeleženec. Izvedemo lahko preizkus hoje na

dva kilometra, šestminutni preizkus hoje ali pa dveminutni test stopanja na mestu. S pomočjo pridobljenih rezultatov ocenimo, ali je preiskovanec dosegel podpovprečen, povprečen ali nadpovprečen rezultat v primerjavi z osebami podobne starosti in istega spola. Testiranju sledi pogovor z našimi strokovnjaki. Skupaj tako najprej pogledamo rezultate testiranja, preverimo, kakšne so trenutne gibalne navade, ter svetujemo o tem, na kakšen način bi bilo moč v prihodnosti te navade spremeniti ter tako izboljšati svoj nivo telesne pripravljenosti,« test opiše Irena Svet iz cerkniškega zdravstvenega doma.

Nejc Kotnik iz Vadbenega centra Olimp mi pove, da je pri njih »v primerjavi s prejšnjim vadbenim letom od oktobra 2019 narasel obisk kar za nekje 300 odstotkov.« Meni, da so razlogi povezani tudi z zdravjem: »Malo zaradi tega, ker smo mlado podjetje, pa verjetno tudi zaradi zavedanja obiskovalcev, da so dobro počutje, zdravo telo in duh ter druženje zelo pomembni za dobro in kvalitetno življenje.« Opaža, da so zelo v porastu tudi nevrokinetične terapije, ponujajo pa tudi prehransko svetovanje (brez »mučnih« diet), osebne treninge in meritve telesne sestave itd.

» Po poročanju NIJZ klopni meningoencefalitis lahko uspešno preprečujemo s cepljenjem.«

Usklajenost telesa in duha

Se pa vse več ljudi tudi pri nas zaveda, da je za zdravje nujna psihična in fizična usklajenost. »Letos smo v našem studiu pred poletjem zaključili z že četrtem letom izvajanja vadb jogijskih položajev. V tem času nas je obiskalo čez 100 vedoželjnih oseb, več kot polovica ostaja rednih učencev,« mi pove **Alenka Frim**, ki je učiteljica joga že sedem let in jo izvaja tudi v Cerknici. V letu 2016 je po štirih letih intenzivnega študija v Münchnu pridobila vstopni Iyengar joga certifikat. »Jogo si nekateri predstavljajo kot eno izmed vrst razgibavanja, drugi jo vidijo kot povezavo telesa in uma,« razloži.

»Za razliko od našega razumevanja dualnosti človeka (telo, um) pa v klasičnem tekstu Joga suter modrec Patanjali zapiše, da je človek sestavljen iz kar petih slojev: fizični, energijski, umski, intelektualno telo ter najsubtilnejši ovoj duše. In joga deluje na vseh ravneh – začeni od najbolj zunanega, otipljivega fizičnega do najsubtilnejšega.« Učenci doživijo številne spremembe: »Poročajo vse od prijetnega počutja po vadbi do globljih sprememb, kot so lajšanja kroničnih bolečin, izboljšanje koncentracije, lažje prenašanje stresa. To dosežemo z veliko različnimi položaji, v katere skozi vadbo postavljamo svoje telo. Skupaj s po-

udarkom na natančni izvedbi in poravnavi se izboljša prekrvavljenost vseh tkiv telesa. To pomeni povečanje hrane v celicah in hkrati odvoza odpadkov iz njih,« pojasni sogovornica. In nadaljuje: »Joga deluje tudi globlje, ne le na fizičnem telesu. Jogijska disciplina je sestavljena iz osmih aspektov in jogijski položaji so le eden izmed njih.« Alenka Frim se je prvič resneje srečala z jogo ob zaključku fakultete in prinesla je številne pozitivne spremembe v njeno življenje. »Po naključju sem knjigo B. K. S. Iyengarja našla na policah naše knjižnice. Tema joga me je prevzela in postopoma sem ji posvečala vedno več svojega časa. Hitro sem začutila spremembe v počutju, samozavesti. Čez čas sem opazila, da nekatere fizične težave izginjajo ali izgublja-

na moči. Skupaj s strahovi. Zaradi boljšega razumevanja in samospoštovanja se izboljšujejo tudi odnosi. Gojiti sem začela dobre lastnosti, kot so sprejemanje, potrpežljivost in postavljanje mej,« razloži. »S poglobljanjem vadbe jogijskih položajev, dihalnih tehnik in študijem klasičnih tekstov odkrivam globlje zasidrane navade,« nadaljuje. »Čeprav pa so jogijski položaji na začetku zabavni in njihove koristi hitro začutimo, so za širšo jogijsko prakso potrebni predanost, vztrajnost in raziskovalni duh,« nato zaključuje.

» Od oktobra 2019 je narasel obisk kar za neke 300 %.«

Možnosti za dejavnosti je veliko

Različna društva v občini Cerknica ponujajo številne dejavnosti, s katerimi imamo možnost izboljšati svoje fizično

počutje; prav tako pa je bilo veliko storjenega tudi na področju športne infrastrukture – imamo na voljo skate park, fitnes na prostem, športna igrišča v različnih krajih. Manjka pa ne tudi različnih predavanj na temo zdravja; Večgeneracijski center Cerknica jih je, kot mi pove **Julija Perko**, v zadnjih dveh letih organiziral prek 40, denimo: izgorelost, žilna obolenja in pomen pravočasnega zdravljenja, predstavitev srčnega in vraničnega tipa, poletna prehrana, o raku dojke, resnice in zmote o holesterolu, lahkinih nog naokrog tudi s sladkorno boleznijo ...

Kazalnik	Občina	UE	Regija	SLO	Enota	Manj od povprečja	Več od povprečja
Prebivalci in skupnosti							
11 Razvitost občine	111	/	/	100	indeks		
12 Prirast prebivalstva	5,9	6,2	4,1	6,8	%		
13 Starejše prebivalstvo (nad 80 let)	6,5	6,5	5,7	5,3	%		
14 Osnovno izobraženi odrasli (OŠ ali manj)	11,6	13,1	15,2	14,4	%		
15 Stopnja delovne aktivnosti	69,4	69,9	68,6	64,4	%		
Dejavniki tveganja							
2.1 Telesni fitnes otrok	49,0	50,0	53,1	52,3	indeks		
2.2 Prekomerna prehranjenost otrok	24,4	24,4	25,5	24,5	%		
2.5 Poškodovani v transportnih nezgodah	1,6	1,4	1,3	1,4	sss/1000		
2.6 Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji	7,5	7,6	9,7	9,1	%		
2.11 Konoplja (marihuana, hašiš)	20,3 ^m	17,2	17,5	20,7	%		
Preventiva							
3.1 Odzivnost v Program Svit	63,9	63,4	63,7	64,6	%		
3.2 Presejanost v Programu Zora	74,7	74,4	69,0	71,7	%		
3.4 Presejanost v Programu DORA	69,9	69,5	70,7	76,2	%		
Zdravstveno stanje							
4.2 Bolniška odsotnost	17,1	18,4	17,3	16,4	dnevi		
4.3 Astma pri otrocih in mladostnikih (0-19 let)	0,5	0,6	1,2	1,0	sss/1000		
4.4 Bolezni, neposredno pripisljive alkoholu (15 let in več)	1,7	1,5	1,3	1,9	sss/1000		
4.5 Prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni	5,1	5,4	5,1	5,2	sss/100		
4.6 Prejemniki zdravil zaradi poviš. krvnega tlaka	19,4	20,6	21,7	23,0	sss/100		
4.7 Prejemniki zdravil proti strjevanju krvi	10,4	10,7	11,1	11,9	sss/100		
4.8 Srčna kap (35-74 let)	0,8	0,9	1,8	2,1	sss/1000		
4.9 Možganska kap (35-84 let)	1,8	1,8	1,9	2,6	sss/1000		
4.10 Novi primeri raka	541	579	536	563	sss/100.000		
4.15 Novi primeri raka debelega črevesa in danke	54	64	60	70	sss/100.000		
4.16 Novi primeri raka pljuč	58	68	60	67	sss/100.000		
4.17 Novi primeri raka dojke	115	111	121	121	sss/100.000		
4.18 Novi primeri malignega melanoma	23	26	23	26	sss/100.000		
4.11 Zlomni kolka pri starejših prebivalcih (65 let in več)	6,0	6,9	6,7	6,5	sss/1000		
4.12 Prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj	13,9	14,7	15,4	14,7	sss/100		
4.13 Pomoč na domu	2,0	1,7	2,3	1,7	%		
4.14 Klopni meningocelitis	34,8	43,6	24,0	9,2	sss/100.000		
Umrjivost							
5.1 Umrjivost po stalnem bivališču	804	850	892	916	sss/100.000		
5.2 Umrjivost zaradi bolezni srca in ožilja (0-74 let)	70	72	81	77	sss/100.000		
5.3 Umrjivost zaradi vseh vrst raka (0-74 let)	136	135	146	162	sss/100.000		
5.6 Umrjivost zaradi raka pljuč (0-74 let)	40	37	33	41	sss/100.000		
5.7 Umrjivost zaradi samomora	18	24	15	19	sss/100.000		

☞ publikacija NIJZ Zdravje v občini 2020, podatki za občino Cerknica

760 let Begunj pri Cerknici

Pravimo, da je zgodovina učiteljica življenja. Kdor zares dobro pozna zgodovino svojega naroda in svoje župnije, bo bolj cenil in spoštoval vse, kar so storili njegovi predniki v določenem prostoru in času. Nikoli ne smemo izgubiti zdravega ponosa in prave samozavesti, četudi smo pripadniki malega naroda.

Prve omembe

Krajevno ime Begunje se v zgodovinskih zapiskih bere prvič že leta 1260. Listina z dne 1. novembra 1260 velja za ustanovno listino bistriške kartuzije in Ulrik III., koroški vojvoda (1256–1269), imenuje sebe za njenega ustanovitelja. Listina najprej navede sedemindvajset kmetij pri Borovnici, v neposredni bližini samostana. Tem kmetijam sledi osemindvajset in pol kmetije pri Cerknici z vsemi pravicami, ki so jih imeli Ulrik in njegovi predniki. Listina našteva enajst kmetij v Bezuljaku, devetnajst v Begunjah (Vegaun), pet v vasi Topol pri Begunjah (in villa iuxta Vegaun, que vocatur Topol) in pol kmetije v kraju Selšček (Celsach).

Meseca junija 1261 se je Ulrik mudil v Ljubljani in tedaj je v prisotnosti župnika iz Cerknice, Leopolda ter ptujskih dominikancev poklonil bratom iz kartuzijanskega reda svoje posesti v naselju Topol pri Cerknici, kjer je samostan prejel pet kmetij. Listina iz leta 1261 izrecno navaja, da sta iz podarjene zemlje izvzeti naselji Begunje in Bezuljak, ki da ju je Ulrik »že davno« podelil bistriškemu samostanu.

Leta 1320 sta brata Rentsch in Witigon prodala za 78 oglejskih denarjev tri kmetije v Begunjah (in villa que dicitur Vegaun) v cerkniški župniji. Zanimiv je opis prodaje posesti, ki ji je prisostvovala vrsta klerikov in laikov, med njimi tudi prior ljubljanskih avguštincev, brat Friderik in njegov sobrat Konrad ter cerkniški vikar Ulrik. Posest je

Leta 2016 je bila notranjost cerkve obnovljena po načrtu arhitekta Marijana Rafaela Lobode.

prevzel samostanski prokurator (upravnik) Wiljem. Prisotni so stopili v cerkev sv. Jerneja v Begunjah in prodajalca sta izročila posest omenjenemu prokuratorju, nato pa sta položila desnici na oltar in slovesno prisegla pri svetem evangeliju, da bosta sama in tudi njuni dediči upoštevali zgornjo prodajo in se s tem odpovedali vsakršni zahtevi v zvezi s posestjo (Prim. Jože Mlinarič, Kartuzija Bistra, Družina 2001, str. 5–93).

Vse vasi, ki sedaj spadajo pod župnijo Begunje, so bile do cesarja Jožefa II., do leta 1782, pod oblastjo in v lasti kartuzijanskih menihov v Bistri. Zato je celotna pokrajina z vasi Begunje, Bezuljak, Selšček, Kožljek, Topol in Dobec dobila poimenovanje Menišija, prebivalci pa so Meniševci.

Iz teh zapisov zgodovinarja Mlinariča lahko ugotovimo, da letos mineva 760 let od prvega zapsanega besedila, ki omenja Begunje, in 700 let od prvega zapsanega besedila, ki govori o cerkvi sv. Jerneja v Begunjah (ecclesia sancti Bartholomei in villa predicta que dicitur Vegaun).

Begunje je bilo do leta 1847 podružnica pražupnije Cerknica. Od Cerknice so se Begunje ločile leta 1847, ko so postale ekspozitura (samostojna cerkvenoupravna enota s svojim duhovnikom). Duhovnik – ekspozit v Begunjah je bil podrejen župniku – dekanu v Cerknici. Njegove dolžnosti so bile opravljanje svetih maš, krščevanje otrok, pokopavanje umrlih na pokopališčih

Sedanja cerkev je bila zidana leta 1906.

v Begunjah, Bezuljaku in na Kožljeku. Otroke je poučeval v krščanskem nauku. Ni pa imel pravice poročanja ženinov in nevest, ker je to pravico imel le cerkniški župnik. Tudi glede gospodarskih in finančnih zadev je bil begunjski ekspozit podrejen Cerknici.

Dekret o ustanovitvi

Pred ustanovitvijo župnije so morali Meniševci zgraditi primerno župnišče in zagotoviti materialne pogoje za življenje duhovnika. Dobiti so morali privoljenje škofije in deželne vlade.

Zasluge za ustanovitev samostojne župnije sv. Jerneja v Begunjah imajo nekateri vplivni Meniševci in zlasti begunjski ekspoziti – duhovniki: Matej Kljun, Franc Kušar, Rudolf Alojzij in Frančišek Dimnik.

Dekret o ustanovitvi župnije sv. Jerneja je bil podpisan dne 23. novembra 1905, v veljavo je stopil dne 1. decembra 1905. Na ta dan je bil dotedanji ekpozit France Dimnik v Ljubljani od škofa dr. Antona Bonaventura Jegliča umeščen za prvega župnika župnije. 3. decembra 1905 tudi v domači cerkvi. Obred je potekal v slovenskem jeziku.

Nastala župnija Begunje je imela pred zadnjo vojno 1400 faranov. Med vojno in po vojni je bilo ubitih 250 faranov. Precej Meniševcev se je odselilo v druge dežele, da so si ohranili ljubo življenje. Danes ima župnija okrog 1100 prebivalcev.

Sedanja župnijska cerkev je bila zidana leta 1906. Posvečena je bila deset let pozneje, ko jo je 25. julija 1916 posvetil škof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

V dobi turških upadov je bila prvotna cerkev obdana z močnim obzidjem in obrambnimi stolpi. Ko smo leta 1985 delali drenažni kanal na prednji strani cerkve, smo pod gornjo plastjo zemlje odkrili ostanke tega obzidja. Prejšnja cerkev sv. Jerneja je bila postavljena leta 1618. Stara cerkev je bila dolga le 18 metrov, novo so podaljšali za 14 metrov, tako da je sedaj cerkev dolga 32 metrov. Od stare cerkve sta ostala zvonik in nekaj starega kamnitega obzidja v cerkveni ladji. Zaradi daljše cerkve je celotno obzidje starega zvonika vključeno v cerkveno ladjo.

Škoda, da so iz prejšnje cerkve odstranili (in gotovo tudi uničili – sežgali) dragocene lesene baročne oltarje. Na podstrešje sedanje cerkve so umaknili samo dva lesena kipa z glavnega oltarja (kip sv. Jerneja in sv. Jurija). Leta 1985 jih je restavriral Marko Kavčič iz Šentjošta nad Horjulom.

Ob 100. obletnici posvetitve župnijske cerkve (l. 2016) smo po načrtu arhitekta Marijana Rafaela Lobode obnovili vso notranjost cerkve. Poleg obnove vsega notranjega obzidja smo namestili nova barvna okna (po načrtu arh. Lobode). Upodobitve petih podružničnih cerkva je izdelal grafik –

Zelo zahtevno delo namestitve novih barvnih oken so začeli leta 2015. Vgrajena so bila spomladi leta 2016.

slikar Bojan Klančar. Tedaj smo v prezbiterij namestili tudi obnovljena kipa sv. Jerneja in sv. Jurija.

Slovesno sv. mašo ob stoletnici posvetitve je 21. avgusta 2016 daroval nadškof msgr. Stanislav Zore ob somaševanju dekanijških duhovnikov in edinega živečega meniševskega rojaka p. Francija Šviglja.

Blaženi škof Anton Martin Slomšek je zapisal: »Farna cerkev je srce župnije; od tod prihaja božje življenje v vsako hišo. Je tudi oko župnije, skozi katerega gleda Bog vsakega farana, od pravkar rojenega do umirajočega; je tudi luč župnije, postavljena na svetilnik, da sveti vsem, ki so v župniji ...«

Za vsakega kristjana je cerkev več kot stavba z lepimi kipi, slikami in freskami. Vsaka cerkev je priča žive vere in ljubezni naših prednikov, ki so mogli premagati vse ovire in napore pri gradnji cerkve. Veliko ljubezen in navezanost na domačo župnijo odkrivamo v lepoti župnijske cerkve, v ljubkosti naših baročnih podružničnih cerkva in prav tako številnih kapelah in znamenjih, ki so postavljeni v vaseh, na polju, v gozdu ali na križpotjih.

Dekan Maks Ipavec

Avtorica: Štefka Šebalj Mikše

Pohod iz Hruškarjevega grabna na Pikovnik

Konec maja smo se planinke in planinci Planinskega društva Cerknica podali na pohod iz Hruškarjevega grabna na Pikovnik. Ob bližajočem se občinskem prazniku smo se namenili k spoznavanju domačih krajev.

Preskočili smo vodo Globošce in na stičišču štirih gozdnih vlak izbrali pravo nadaljevanje poti. Na gozdni cesti smo preizkusili svoje poznavanje pokrajine. Ugibanja je bilo kaj kmalu konec, saj smo ugotovili, da smo tu že hodili. Med cvetočimi travniki smo prišli na Kranjče. Ob prijetnem razgledu na cvetje nam je prijalo malo predaha. Tudi naslednja strmina je bila hitro za nami, nato pa spet krajši postanek nad zaselkom Koščake. Uživali smo v pogledu na Slivnico, Snežnik, košček Cerkniškega jezera in bližnje Gorenje Otave. Hoja po mehki stezi grebena Zadela je bila pravi balzam za noge. Na razgledišču smo družno ugibali o vrhovih v daljavi. Soglasni smo bili za Čemšeniško planino in Mrzlico. Pa tudi Rakitno, Zalo in Sv. Vid smo hitro prepoznali.

Še malo gozda in kaj kmalu se je odprl pogled na Blegoš, Storžič, Triglav, da vseh vrhov niti ne naštevamo. Nad zaselkom Pikovnik, na pobočju Zavrha, smo ugledali spomenik padlim partizanom. Pot do spomenika je bila cilj našega pohoda. Sestopili smo v zaselek ter posedli pred gospodarskim poslopjem pri gostoljubnih domačinih in si privoščili daljši počitek. Preverili smo, ali res poznamo

© arhiv društva

sosednje domače kraje. Kar hitro smo si bili enotni, da proti jugu gledamo vasico Stražišče.

Med vračanjem k izhodišču smo še malo pogledali za zdravilnimi rastlinami, poklepetali z domačini na Kranjčem, nato pa se razšli, zadovoljni s spoznanjem, da je tudi v domačih krajih lepo.

Pohod na Špilka

Na prvi poletni dan smo se planinke in planinci Planinskega društva Cerknica iz Blagovice podali na 956 m visoki Špilka. Kljub dobrim vremenskim obetom se je dan začel deževno. Na izhodišču smo razprli dežnike in si nadeli pelerine ter krenili na pot. Na pašniku nas je s svojevrstnim oglašanjem pozdravil osliček in nam prispel nasproti. Očitno smo ga z mimohodom zelo razveselili.

Pot nas je vodila med travniki, gozdnimi jasami in posameznimi kmetijami. Dež je ponehal in postali smo, da bi se razgledali na bližnje Češnjice, avtocesto v dolini in Golčaj s cerkvijo sv. Neže. Ob mogočni bukvi smo si, po

© Štefka Šebalj Mikše

začetni strmini, malo oddahnili. Na Rokovnjaško pot smo prišli v Gabrjah pod Špilkom. Ob hladnem vetru je bil bivač na vrhu Špilka kar dobrodošel. Navzdol proti Trojanam smo občudovali zeleno barvo gozda, borovničevje, praproti in številne izvirke. Levo v grapi je žuborela Bolska, v dolini pa je bila že na naši desni strani. Pri prvih hišah nas je čakal še rahel vzpon in že smo bili na parkirišču gostišča Trojanje, kjer nas je čakal avtobus. Seveda Trojan nismo mogli zapustiti, ne da bi poskusili krofe in si kakšnega privoščili še za domov. Ne glede na deževno vreme je pohod minil v veselem vzdušju in ob zadovoljstvu, da smo spoznali nekaj nepoznane pokrajine. ■

PASJI SALON DLAKCA
(nega psov in mačk)
LARA PREMROV s.p.
GERBIČEVA ULICA 39, 1380 CERKNICA

URNIK PO DOGOVORU
NAROČILA SPREJEMAM NA TELEFONSKO ŠTEVILKO:
041-550-284 in preko
E-MAILA: pasjisalondlakca@gmail.com

Avtor: **Mitja Fajdiga** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Po Jamborni cesti s kolesom

Kolesarjenje združujem s spoznavanjem krajev. V knjigi Po jamborni cesti ... v mesto na peklu, ki jo je v sodelovanju z Ilonko Hajnal napisal Miroslav Pahor, sem izvedel za Jamborno cesto, ki je povezana tudi z našimi kraji. Septembra jo prekolesarimo skupaj.

Kakovosten ladijski les se je za potrebe pomorstva tovoril v obmorska pristanišča, za prodajo ladjedelnicam. Dovažal se je celo iz Gorenjske, Štajerske in seveda iz notranjskih gozdov. Najiminenitnejši tovor so bili ladijski jambori, ki so omogočali tudi največji zaslužek. Zaradi zahtevnosti prevoza jamborov se je glavne poti, po kateri se je tovoril ladijski les, prijel naziv Jamborna cesta. Začne se v Planini, ob regionalni cesti

www.visit-postojna.si

Ljubljana–Logatec–Planina–Postojna. Razcep je v samem središču Planine in jamborna cesta gre potem skozi naselje Grič, v Lohačo, Strmcno, Studeno, Belsko in naprej mimo Landola do Razdrtega.

Po tej poti, še prej pa skozi Begunje, Cerknico, Rakek, je potoval rakiški jambor, dolžine 64 metrov, iz notranjskih gozdov. Posekan je bil v okolici Rakitne. Lani so Rakičani slavili 125-letnico tovorjenja najdaljšega jambora iz rakiških gozdov v tržaško ladjedelnico svetega Marka, kar so obeležili s postavitvijo replike 64-metrskega jambora ob Rakiškem jezeru in z informativnimi tablami o potovanju jambora.

Veliko o poti rakiškega jambora do Cerknice je zbral tajnik Turističnega društva (TD) Menišija **Janko Košir**, ki je zbrano gradivo predal TD Rakitna. Rakičani so pot jambora vse do Trsta označili tudi na zemljevidu na spletni strani www.rakitna.si.

V svoji knjigi iz 1981 sta **Miroslav Pahor** in **Ilonka Hajnal** ohranila izročilo o blagovnem prometu slovenskih dežel po jamborni cesti za potrebe pomorstva. Avtorja sta temeljito obdelala kraje ob jamborni cesti pod Goro in Nanosom in dodala tudi zemljevid trase od Planine do Razdrtega; do Belskega je trasa dobro znana, od tam dalje pa manj. Pri raziskovanju sem ugotovil, da je od Kozolca toplarja pri Belskem do Razdrtega trasa bivše jamborne ceste mestoma zaraščena, v gozdu pred Landolom celo neprehodna in en kilometer pod Brezjem je ni več moč zaslediti v krajini. Dotični kilometer bivše ceste zdaj vodi čez travnike, čez potok Globočnjak–Nanoščica ni mosta, nekaj sto metrov je treba iti peš, ob kolesu.

Traso od Rakeka do Razdrtega je možno prekolesariti. Podpisani sem jo lani prekolesaril po etapah. Letos sva jo z **Danetom Leskovcem** prekolesarila v eni etapi v dobrih treh urah.

V soboto, 12. septembra, vas vabim, da jo prekolesarimo skupaj. Ob slabem vremenu kolesarjenje odpade. Primerno je za izkušene kolesarje, saj bomo na poti, v dolžini 53 km, skupaj s postanki predvidoma pet ur. Zbrali se bomo pred železniško postajo na Rakeku ob 8.40, odhod pa bo ob 9.00. Po poti vas bova vodila Mitja Fajdiga in Dane Leskovec. Vmesni cilj je na Razdrtem. Pri vodnem izviru bomo imeli toplo malico. Cena izleta je 15 evrov na osebo in vključuje toplo malico, vodenje in zavarovanje.

Ob prijavi vas prosimo, da navedete ime, priimek in letnico rojstva. Lahko jo pošljete na e-naslov fajdiga.mitja@gmail.com do četrтка, 10. septembra. Prijavite se lahko tudi na telefonski številki 040 757 259 (Mitja Fajdiga).

»Frdamana ptica« nas je spet prelisičila

Že tretje leto zapored nam kljub velikemu trudu ni uspelo uloviti primerka ptice bobnarice in ga, glede na cilj projekta LIFE Stržen, označiti s sledilno napravo. Ta čaplja z dolgim zašiljenim kljunom, s katerim napadalca kljune neposredno v oči, če se čuti ogroženo, v Sloveniji gnezdi samo na Cerknškem jezeru.

Da si sploh napravi gnezdo, potrebuje mir in tišino ter ravno pravnjko količino vode v jezeru. Gnezdo si namreč naredi tik ob vodi. Namen projekta Notranjskega regijskega parka je s pomočjo GPS-oddajnika spremljati doslej še neznan gibanje bobnarice na območju Cerknškega jezera in na podlagi teh podatkov določiti ustrezno območje mirne cone zanjo.

Narava je nepredvidljiva, še posebej, ko gre za presihajoče jezero, ki nikoli ni takšno, kot bi predvidevali glede na pretekle izkušnje. Letos je zaradi pomanjkanja snega in pomladne suše jezero nenehno presihalo, zato ni bilo primerne mesta za gnezdenje bobnarice. Tudi njeno bobnanje oziroma samčev zamolki BUUH smo prvič slišali šele 17. maja. Naši projektni partnerji iz Društva za opazovanje in proučevanje ptic (DOPPS) so bobnarico na mestu,

© Tomaž Mihelič

kjer so poslušali njeno oglašanje, s posebno mrežo zaman skušali ujeti kar dvakrat. Enkrat jim je ušla za hrbet in se jim posmehljivo oglasila od zadaj, ko so že mislili, da jo imajo v mreži; drugič se jim je oglašala tako na redko, da jo je

bilo nemogoče natančno locirati. Kolegi iz DOPPS so jo, razočarani nad neuspehom, označili za »frdamano ptico«, ki jim je dala pet lekcij.

1. »Ne načrtuj ničesar v zvezi z bobnarico na Cerknškem jezeru, saj te bosta presenetili bodisi voda bodisi bobnarica.«
2. »Ena prefrigana bobnarica odtehta več kot trije ornitologi. Sedaj ste na mojem terenu in ne v svoji dnevni sobi.«
3. »Ne poskušajte s cenenimi fintami, kot je predvajanje posnetka moje ga oglašanja. Kateregakoli drugega samca, tudi lažnega, prehitim v vztrajnosti!«
4. »Ne domišljate si, da bi lahko pomislili na vse, kar lahko gre po svoje, in pravočasno pripravili rešitve.«
5. »Na koncu boste zelo izkušeni, a premagani.«

Velika priljubljenost informativnega lojtrnika ob Cerknškem jezeru

© Eva Kobe

Terenski turističnoinformativni center (TIC) na lojtrniku, ki je zaživel 22. maja, se je izkazal kot zgodba o uspehu. Za zdaj je odprt ob petkih, sobotah in nedeljah, julija in avgusta pa bodo informatorji na lojtrniku prisotni vsak dan v tednu. V času delovanja TIC na prostem se izvaja tudi štetje obiskovalcev Notranjskega parka. Med vikendom se zabeleži okrog 800 ljudi. Več kot tretjina se jih ustavi pri lojtrniku, da bi dobila informacije o najlepših točkah parka, o lokacijah sprehajalnih in kolesarskih poti, plovbi po jezeru; o tem, kje kaj jesti, popiti, se posladkati, kje prespati in ne nazadnje, kje parkirati avto, motor, kolo, avtodom. Daleč največ je tistih, ki v naš park pridejo kolesariti. Obiskovalce opozarjamo tudi na prometni režim v parku – hoditi in kolesariti morajo po skrajnem desnem robu makadamske poti in domačinom, ki se vozijo po njej, omogočiti prost prehod.

Na lojtrniku obiskovalci dobijo tudi informacije o nastanitvah na območju občine Cerknica in marsikdo si želi v naših krajih uporabiti turistični bon. Glede na še vedno občutljivo situacijo zaradi koronavirusa nas v glavnini obiskujejo Slovenci z vseh koncev države, so se pa v minulih vikendih pri našem lojtrniku ustavili tudi že Nemci, Italijani in Američani. ■

Preža je postavljena, a ne lovska

📷 arhiv NRP

Notranjski regijski park na obronkih Cerknškega jezera še naprej pospešeno gradi obsežno leseno infrastrukturo, ki je del izjemno priljubljene pešpoti Drvošec. S tem se bo dodatno uredila okolica, obiskovalci pa bodo preusmerjeni stran od naravovarstveno najbolj občutljivejših območij in od zasebnih zemljišč domačinov. Prav te dni gradbeni delavci dokončujejo najbolj posebno izmed treh opazovalnic za ptice, opazovalnico Stolp. Zasnovana je kot visoka preža, na kateri bo lahko istočasno največ pet ljudi. Opazovalna ploščad na višini skoraj deset metrov bo delno odprta, iz nje pa se bo razprostiral čudovit razgled na Cerknško polje, vse do Slivnice in Martinjaka. Gradnjo sofinancirata Evropska unija iz sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija v okviru projekta KRAS.RE.VITA. ■

Obvestilo Beli breg

📷 arhiv NRP

Notranjski regijski park bo 1. avgusta nadaljeval z obnavljanjem vodotoka Stržen na območju Beli breg pod Gorenjim Jezerom. Vsa dela bodo predvidoma končana do 31. avgusta. Izvajalec del zagotavlja, da bo zemljišča, ki jih bodo prečkali gradbeni stroji, po zaključku del vzpostavil v prvotno stanje. Hvala za potrpljenje in razumevanje! ■

Zaupam si.*

Samozavest, ki pride z znanjem je pot do lepe porodne izkušnje.

(Adrijana Lukačič)

8.8.

CERKNICA

Vrt Galerije Krpan

**Festival
Dojiva se**

veva

www.dojiva.se

Festival Dojiva se

Avtor križanke: **Vladimir Milovanović** (Najeto pero)

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na e-naslov urednistvo@slivniskipogledi.si, ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **20. avgusta**.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih prispeva pokrovitelj tokratne križanke – **Notranjski študentski klub**.

- 1. nagrada:** majica, nogavice, bidon in kemični svinčnik;
- 2. nagrada:** majica in kemični svinčnik;
- 3. nagrada:** nogavice in kemični svinčnik.

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku septembra.

Nagrajenci junijske številke, nagrade podarja Frizerski salon Maša iz Cerknice, so:

- 1. nagrada:** nega Fibre Clinix Schwarzkopf – **Lili Zalar**, Videm 4 a, 1380 Cerknica
- 2. nagrada:** moško striženje – **Mirko Jernejčič**, Primšarjeva ulica 11, 1380 Cerknica;
- 3. nagrada:** žensko striženje – **Nina Arko Krmelj**, Ulica za mlinom 4, 1380 Cerknica.

Nagrajenci bodo nagrade dobili po pošti.

					Glasiło	SKUPEK, PREPLET	VEČJA ZNANSTVENA RAZPRAVA	AMERIŠKI IGRALEC (BURL)	OČALA Z DRŽALOM	IVO SVETINA	JEDIZ SVINJSKEGA MESA IN KISLEGA ZELJA	UDAREC Z JEZIKOM OB NEBO VUSTIH	POL ČLOVEK POL KONJ	PESNIK MERMOLJA
					Občine Cerknica									
					PODZEMNA ŽELEZNICA	MESTO V S. FRANCIJI	NADOMESTEK ZA KVASIZ MOKE IN VODE	AM. IGRALEC DAMON SL. PESNIK (BRACO)						
					MESTO VINDIJI					FR. DIRKAČ (JEAN) RDEČA KRVNIČKA	DELAVEC, KI JEDKA REKANA ČESKEM			
					AVSTRAL-AMERIŠKI IGRALEC FLYNN									
					PLOČNIK				DRŽAVNI PRORAČUN MESTO V Z. ROMUNIJI		FRANCOSKA IGRALKA (MAGALI) OZEK RT			
					ROMBOIDNA MORSKA RIBA			SERPENTINA						
					OSJE GNEZDO				NOČNI LOKAL IZLOČANJE SEČA		TRZAJ JUNAK EPA MAHA-BHARATE			
					OSJE GNEZDO			SKLADATELJSOSS						
					VELIKA PTICA UJEDA				NIŽINA TROPSKI KUŠČAR					PALADIJ OTOK ZAHODNO OD PAGA
					KLOP									
					OSAMITEV, OSAMLJENOST						SODOBNIKI ILIROV LITU			
					ČRESLOVINA									
														AMERIŠKI IGRALEC STILLER

Rešitev prejšnje križanke (vodoravno): OGLEDALCE, TRAPEZOID, RAK, RIKLI, PODOBA, AKT, NAKANA, ANNA, PATRON, CIZELJ, SPREVED, JASPER, ANAPA, IGALKA, OL, LAVA, SPOL, TOKATA, MRAK, SPAH, NANI, TVIST, ŽRD, ROMA, LEAR, IBERKA, NH, JORDANIJA, ALA, PAVEL. Težje besede: ARAD, DIUREZA, LAER, NOEL.

www.smg.si
info@smg.si
salon: 081 603 777
direktor: 040 899 728
svetovalec: 051 660 083
Cesta 4. maja 50a, 1380 Cerknica

SUHOMONTAŽNA GRADNJA

SMG PRIPRAVA IN IZVEDBA

svetovanje, priprava dokumentacije za Eko Sklad
prevzem skrbi za izvajalce
kvalitetna in celovita prenova

EKO SLAD

20 - 30 - 50 %
povračilo investicije

Celovita prenova na ključ

Poskrbimo za celovito prenovu na ključ in prevzamemo vse skrbi za izvajalce (vodovodne, elektro inštalacije, talne obloge...) ter usklajevanje med njimi.

Uredimo vso dokumentacijo za pridobitev nepovratnih sredstev Eko Sklada. S pomočjo pridobljenih nepovratnih sredstev Eko sklada pridete do cenejše investicije in na dolgi rok prihranite.

Najdete nas v prodajnem salonu v centru Cerknice (cesta 4. maja 50 a) in na spletu www.smg.si

Sodelujemo z najbolj priznanimi proizvajalci:

lipbled.

PIRNAR.

VELUX

KNAUF

pvcnagode

M SORA

Gradimo s srcem.

Raziskovalni dnevi v naravi

Mladinske delavnice se bodo odvijale 7., 8. in 9. julija od 9.00 do 14.00 in 10. julija od 9.00 in 15.00. Število mest je omejeno, zato je predhodna prijava obvezna! Prijava na delavnice in več informacij: 031 267 804 (Polona), e-pošta: dolomitne.lutke@gmail.com. Prijave zbirajo do 5. julija. Dogodek sofinancirajo občine Cerknica, Loška dolina in Bloke.

🏠 Društvo dolomitne lutke

Poletavci – poletni bralci 2020

Pol ure branja na dan prežene dolgčas stran

Od 10. junija do 10. septembra. Za šolarje od sedmega leta dalje. Poletavsko priznanje 2020 je enako eni prebrani knjigi bralne značke v novem šolskem letu 2020/21.

🏠 KJUC v sodelovanju z MKL

Poletna vadba joge

🕒 V juliju in avgustu ob četrkih. S seboj imejte podlogo in tanko odejo. Vadba je primerna tudi za začetnike. Vstop je prost.

🕒 ob 18.00

📍 Rešeto na Cerkniškem jezeru

🏠 Društvo Joga v vsakdanjem življenju Popetre

Do 24. julija

Kulturna dediščina naših krajev I: stari dokumenti in ročno izdelani prti

Razstava Društva Klasje Cerknica

🕒 V času poletnega urnika rakovške knjižnice

📍 Knjižnica Rakek

🏠 KJUC in Društvo Klasje Cerknica

7. julij–31. avgust

Kulturna dediščina naših krajev II: stari gospodinjski pripomočki in orodje

Razstava Društva Klasje Cerknica

🕒 V času poletnega urnika rakovške knjižnice

📍 Knjižnica Rakek

🏠 KJUC in Društvo Klasje Cerknica

Do 31. julija

Uporabnost čipke v našem domu

Razstava čipk Klekljarske sekcije KD Rak Rakek

🕒 V času poletnega urnika rakovške knjižnice

📍 Knjižnica Rakek

🏠 KJUC in KD Rak Rakek

Do 7. avgusta

Praznični nageljni

Razstava Klekljarske sekcije KD Rak Rakek

🕒 V času urnika cerkniške knjižnice

📍 V razstavnih vitrinah cerkniške knjižnice

🏠 KJUC in KD Rak Rakek

Od 10. avgusta do 3. oktobra

Marinka Cempre Turk

Razstava znamk

Naravne in druge nesreče v filateliji

🕒 V času urnika knjižnice

📍 V razstavnih vitrinah cerkniške knjižnice

🏠 KJUC

V JULIJU:

Sobota, 11. julij – nedelja, 12. julij

S Cerkniškega jezera prek Javornikov v Pivško kotlino

Dvodnevni pohod

🕒 Zahtevnejši pohod. Potrebna je predhodna najava na 041 760 859 (Miro) ali info@krizna-jama.si.

🕒 9.00

📍 Parkirišče med Gorenjim Jezerom in Lazami, kjer bosta tudi start in cilj pohoda.

🏠 Društvo ljubiteljev Križne jame

Nedelja, 12. julij

Zlata maša župnika Metoda Lampreta

🕒 10.00

📍 Cerkev Marijinega rojstva Cerknica

🏠 Župnija Cerknica

Torek, 14. julij

Partizanski magacin

Pohod

🕒 Potrebna predhodna prijava.

Prijava na dogodek in več informacij: 041 940 321 (Matej), e-pošta: dolomitne.lutke@gmail.com.

Dogodek sofinancira Občina Cerknica.

🕒 9.00

📍 Pred cerkvijo sv. Vincencija na Bloški Polici

🏠 Društvo dolomitne lutke

Sreda, 15. julij

Čemažev sprehod

🕒 Potrebna predhodna prijava.

Prijava na dogodek in več informacij: 041 940 321 (Matej), e-pošta: dolomitne.lutke@gmail.com.

Dogodek sofinancira Občina Cerknica.

🕒 9.00

📍 Pred cerkvijo sv. Vincencija na Bloški Polici

🏠 Društvo dolomitne lutke

Sobota, 18. julij

G(ol)obina polstenja

Delavnica polstenja

🕒 Potrebna je predhodna prijava.

Prijava na delavnice in več informacij: 031 267 804 (Polona), e-pošta: dolomitne.lutke@gmail.com.

🕒 10.00

📍 Pr Kržotu, Bloška Polica 9, Grahovo

🏠 Društvo dolomitne lutke

Ponedeljek, 20. julij

Na Slivnico malo drugače

Pohod

🕒 Potrebna predhodna prijava.

Prijava na dogodek in več informacij: 041 940 321 (Matej), e-pošta: dolomitne.lutke@gmail.com.

Dogodek sofinancira Občina Cerknica.

🕒 9.00

📍 Pred cerkvijo sv. Vida v Martinjaku

🏠 Društvo dolomitne lutke

V AVGUSTU:

Sobota, 15. avgust

Meditativno kopanje v Iški

Sprehod

🕒 Potrebna je predhodna prijava.

Prijava na delavnice in več informacij: 031 267 804 (Polona), e-pošta: dolomitne.lutke@gmail.com.

🕒 9.00

📍 Pred stavbo občine Bloke, Nova vas na Blokah

🏠 Društvo dolomitne lutke

Torek, 25. avgust

Via Dinarica na območju Cerkniškega in Loškega polja

Pohod

🕒 Potrebna predhodna prijava.

Prijava na dogodek in več informacij: 041 940 321 (Matej), e-pošta: dolomitne.lutke@gmail.com.

Dogodek sofinancirata občini Cerknica in Loška dolina.

🕒 9.00

📍 Pred cerkvijo sv. Vincencija na Bloški Polici

🏠 Društvo dolomitne lutke

Petek, 28. avgust – sobota, 29. avgust

Zafilcavimo poletje

🕒 Potrebna je predhodna prijava.

Prijava na delavnice in več informacij: 031 267 804 (Polona), e-pošta: dolomitne.lutke@gmail.com.

🕒 petek: 16.00, sobota: 10.00

📍 Pr Kržotu, Bloška Polica 9, Grahovo

🏠 Društvo dolomitne lutke

Petek, 28. avgust

Kino na prostem

Projekcija filma Mleko in pogovor

🕒 Vstop prost

🕒 20.30

📍 Vrt Galerije Krpan

🏠 KD Cerknica in NRP

Sobota, 29. avgust

Gasilska veselica z ansamblom Stil

🕒 19.00

📍 Gasilski dom Unec

🏠 PGD Unec

Kino na prostem

Projekcija filma Medvedi

s Kamčatke in pogovor

🕒 Vstop prost

🕒 20.30

📍 Vrt Galerije Krpan

🏠 KD Cerknica in NRP

Nedelja, 30. avgust

Kino na prostem

Projekcija filma Medena dežela in pogovor

🕒 Vstop prost

🕒 20.30

📍 Vrt Galerije Krpan

🏠 KD Cerknica in NRP

LEGENDA:

🕒 Informacije

📍 Kje

📍 Kdaj

🏠 Organizator

URNIK

Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica

Julij, avgust 2020

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica

ponedeljek, četrtek: 12.00–19.00

torek, sreda, petek: 8.30–15.30

Enota Ivana Maticiča Rakek

ponedeljek: 9.00–15.00

petek: 13.00–19.00

Enota Maričke Žnidaršič Stari trg pri Ložu

ponedeljek: 9.00–15.00

četrtek: 12.00–18.00

Enota Ivana Čampa Nova vas

torek: 13.00–19.00

www.kjuc.si